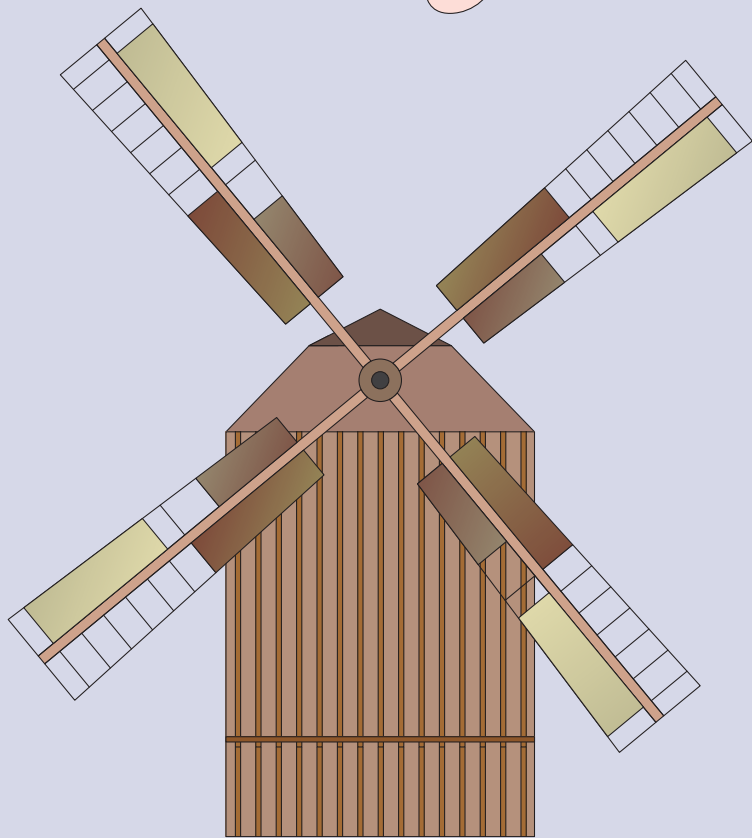

Ahoj, rodino!

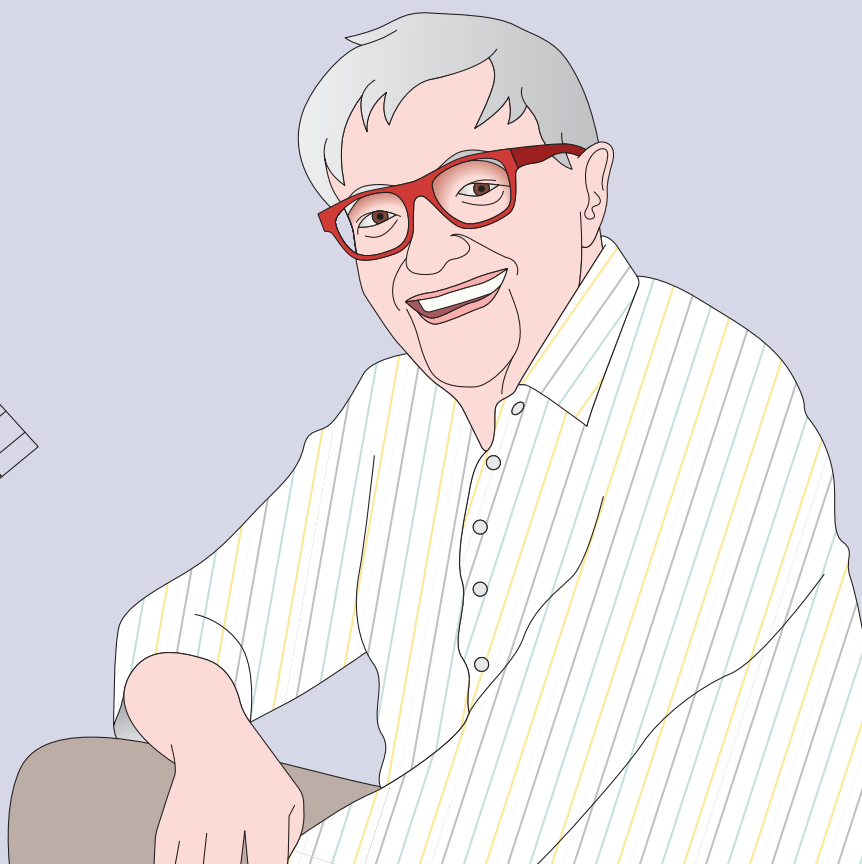

**ŽÁCI
A MOBILNÍ TELEFONY**

**TIPY NA
RODINNÉ VÝLETY**

**MILOŇ ČEPELKA,
RODÁK Z KRAJE**

Úvodní slovo

Milé čtenářky, milí čtenáři.

Když jsem před čtyřmi lety přebírala vedení oblasti sociálních věcí v Královéhradeckém kraji, netušila jsem, kolik výjimečných, inspiračních i obdivuhodných osobností se mi v téhle souvislosti podaří potkat a s kolika různorodými životními osudy se budu moci zblízka seznámit.

Sociální oblast je svět, který vlastně myslí na vše, co se může lidského života dotknout. Snaží se spíše citlivě napravovat, podporovat, pochopit než přímo léčit. Často tu pomáháme lidem vrátit jejich život zpět na cestu, ze které mohl nějakým způsobem vykolejit. Počítáme s tím, že každý někdy potřebuje nebo bude potřebovat podat pomocnou ruku. A že je třeba ji najít včas, blízko a není možné ji v nesnázích složitě dopátrávat. Více než kde jinde zde platí, že život není jen sčítání a odčítání úspěchů. Připomíná, že peníze mají pro kvalitu života mnohdy daleko menší hodnotu než laskavé slovo, nezištně míněný zájem o druhého či přirozená empatie. Tedy, že základem či krví zdravě fungujícího těla každé společnosti je především vzájemná podpora a péče o sebe navzájem.

Otevíráte časopis, který vychází jednou ročně a jako ve výkladní skříní se snaží názorně a snad i poutavě představit vše, co může v Královéhradeckém kraji sloužit rodině. Co se jí týká a dotýká. Chce inspirovat, informovat a třeba i pobavit všechny generace, které ve zdravé symbióze mohou tvořit ideální rodinu.

Proto se v letošním čísle můžete seznámit s jednou ze seniorských „celebrit“ našeho regionu Miloněm Čepelkou, který zásadně ovlivnil a obohatil českou kulturu druhé poloviny 20. století oživením fiktivní osobnosti Járy Cimrmana. Tento rodák z Pohoří, který vloni na podzim převzal od českého prezidenta medaili Za zásluhy, prožil v podhůří Orlických hor své dětství a v našem rozhovoru barvitě a výstižně připomíná, co pro nás kořeny a rodina mají po celý život znamenat.

Inspirovat na výlety po našem regionu chceme třeba nabídkou tipů pro cestování, které zvládnou senioři i nejmladší členové rodin. Na úskalí moderní doby, kterým čelí dospívající, zase upozorňuje článek sestavený ze zkušeností ředitelů středních škol. Ti musí umět využít dobré služby moderních technologií ve školách a přitom nedopustit, aby se z nich nestal zlý pán. Moderní, tzv. asistivní technologie, o kterých si také můžete přečíst, se nevyhýbají ani péči o hendikepované, díky nimž se mohou zdravotně či mentálně postižení cítit nezávisleji a přitom stále v bezpečí. Nejmodernější technika slouží zdravotně znevýhodněným také třeba v nově otevřeném návštěvnickém centru na hvězdárně v Úpici. Toto pracoviště totiž dokáže zprostředkovat zážitek z pozorování vesmíru i nevidomým, což zní skoro jako protimluv. Má totiž k dispozici kolekci haptických modelů astronomických objektů.

Letos se také ohlížíme za pravidelnými Svátky seniorů, které se proměnily ve spontánní oslavu radosti ze života i v tom nejpokročilejším věku, nebo Dny pro pěstouny, které pořádáme každoročně jako poděkování náhradním rodičům, jež se dokázali úspěšně postarat o opuštěné děti.

Máme za sebou několik těžkých let plných nečekaných zkoušek a nejistot. Obsah tohoto časopisu mimo jiné shrnuje a posiluje povědomí o jistotách, které v oblasti sociálních věcí lidé, všechny generace, které tvoří rodinu, v Královéhradeckém kraji mají. Je tu totiž především pro Vás a pro Vaše životní jistoty, o které nás mohou okolnosti načas připravit nebo je ohrožovat. A právě využití správných informací je jednou z účinných cest, jak kráčet do budoucnosti jistějším krokem.

Přeji Vám inspirativní čtení a těším se na další setkání. Třeba právě s Vámi.

*Martina Berdychová,
náměstkyně hejtmana Královéhradeckého kraje
odpovědná za oblast sociálních věcí, kultury,
památkové péče a cestovního ruchu*

Obsah

CESTOVNÍ RUCH

Kam s rodinou Tipy na výlety	2
Hraj Kraj	8
Rozhovor s Miloněm Čepelkou	9

SOCIÁLNÍ OBLAST

Investice do nových pečovatelských domů	12
Dny pro rodinu	14
Svátek seniorů	17
Senioři	18
Dobrovolnictví v kraji	18
Mateřská centra	20
Síť pro rodinu	22

KULTURA

Kulturní centrum aktivit	24
Galerie moderního umění v Hradci Králové	26
Rozhovor o Barokním zámku v Hořiněvsi	28
Hvězdárna v Úpici	32
Komunitní zahrada kláštera v Opočně	34

NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

Podpora procesu transformace péče o ohrožené děti	36
Zkuste pěstounství	37
Dětské domovy	38
Výstava: Náhradní rodinná péče	40
Staň se náhradním rodičem	41
Hostitelství	42

ZDRAVOTNICTVÍ

Léčba dlouhodobě nemocných	43
Zdravé zuby: Prevence zubního kazu	44

ŠKOLSTVÍ

Studenti, mobilní telefony, kyberbezpečnost a sociální sítě	46
Rozhovor o mobilních telefonech ve škole	48

Nejlíp strávený čas? Přece s rodinou! Kam v Královéhradeckém kraji?

Hradecko

MĚSTSKÉ LESY HRADEC KRÁLOVÉ

Rekreační lesy města Hradce Králové jsou rájem cyklistů a in-line bruslařů. Objevíte obory s lesní zvěří, pohádkové i naučné stezky, lesní tělocvičnu i dětský park Rytířské hradiště. V Hradci Králové najdete také kemp Stříbrný rybník, který je přímo napojen na rekreační lesy, nabízí ubytování v chatkách, mobilhomech, stanech a karavanech.

Hradecko

PODORLICKÝ SKANZEN KRŤOVICE

Skanzen vystavuje původní i rekonstruované objekty místní lidové architektury, vedle tematických expozic zemědělských a řemeslných technologií také funkční stabilní motory, žentour, historická vozidla nebo povozy. Posledním „přírůstkem“ je funkční replika větrného mlýna. Akce v průběhu roku jsou doplněné dílničkami pro děti nebo pečením chleba v tradiční peci vytápěné dřevem.

Hradecko

TŘEBECHOVICKÉ MUZEUM BETLÉMŮ

Vidět na vlastní oči betlém skládající se z dvou tisíc vyřezávaných dílů je zážitek na celý život! Kromě unikátního Proboštova mechanického betléma, který se rozkládá na ploše 7×2 metry, vystavuje muzeum i stovky betlémů z různých materiálů původem z tuzemska i zahraničí. Výstavy doplňuje doprovodný program a dílničky pro děti.

Hradecko

ZOOPARK STĚŽERY

V malém rodinném zooparku nedaleko Hradce Králové se setkáte se zvířaty z celého světa. Mezi nejoblíbenější patří zebry, lemuři, surikaty, klokani či tapíři. Na své si přijdou i obdivovatelé exotických papoušků. V budově Ekocentra je pak umístěna expozice terarijních zvířat.

Kladské pomezí

VEJŠLAP NA ŽALTMAN

Malé Svatoňovice pod Jestřebími horami lidově zvané Studánka nabízejí prohlídku Muzea bratří Čapků, kde se zabaví i ti nejmenší návštěvníci. Pejsek s kočičkou, Dášeňka, roboti a jiné pohádkové bytosti ke hře přímo vybízejí. Hra „Vejšlap na Žaltman“ pak turisty navede na rozhlednu. V parku s interaktivními tabulemi najdete třeba pexeso nebo piškvorky.

Kladské pomezí

OBŮRKA KLOPOTOV

Obůrka Klopotov je naučná stezka s interaktivními prvky a možností potkat jelena Matěje, divoká prasata a řadu dalších lesních zvířat. V informačním centru v Novém Městě nad Metují si vyzvedněte tematický Quest, po jehož vyplnění na vás čeká odměna. K Obůrce vede z historického centra žlutá turistická značka.

Kladské pomezí

TRAIL ČESKÁ SKALICE

Traily vznikly díky nadšení místních. Jedná se o 2 km přírodních upravených tratí různých náročností a přírodní pumptrackovou dráhu i pro nejmenší. Bikeři zde najdou dva okruhy – první je na svahu pod školním hřištěm nazvaný BOULOVAČKA, následně je možné přejet do protilehlého severního svahu lesa a projet další okruh, jenž tvoří trasa TRAŤOVKA a GARÁŽOVKA.

Kladské pomezí

ČAPKŮV MLÝN A CESTA PSA VOŘIŠKA

Pětikilometrová stezka za psem Voříškem inspirovaná knihou Devatero pohádek začíná v Hronově v Čapkově mlýně, kde se nachází expozice věnovaná sourozencům Čapkovým, a končí ve Zlíčsku, případně lze putovat i opačně. Po cestě můžete vystoupat na rozhlednu na Větrné horce nebo v Hronově navštívit rodný dům dalšího spisovatele Aloise Jiráska nebo Jiráskovo divadlo.

Broumovsko

ZÁMEK ADRŠPACH

Nedaleko Adršpašských skal najdete zámek, který kromě tradičních historických exponátů nabízí také horolezecké muzeum, výstavu turistických předmětů z Adršpašsko-teplických skal i expozici lnářství a tkalcovství. Děti se tu zabaví v dětském koutku zdejší kavárny nebo únikovou hrou Třetí princ.

Broumovsko

NÁRODNÍ GEOPARK BROUMOVSKO

Geopark, který se mezi české národní geoparky řadí od roku 2018, odpovídá na otázky původu zdejších skal a hor. Vydejte se třeba na naučnou stezku Lom Rožmitál u Broumova do andezitového lomu, do expozice Geopark Vnitrosudetská pánev Vížňov, která je učebnicí místní geologie pod širým nebem, nebo na některou z řady komentovaných geoturistických exkurzí.

Broumovsko

CENTRUM WALZEL

Volnočasové a obchodní centrum vzniklo z bývalé tkalcovny jako fabrika na zážitky. Pod jednou střechou se tu nachází bowling, střelnice, solná jeskyně, fi tness, lezecká stěna, laserová střelnice i fotbalpool. Vydanou energii po dni plném zábavy dočerpáte v restauraci Švejk, jejíž součástí je i dětské hřiště.

Broumovsko

FARMA WENET

Farma Wenet je otevřená celoročně. Chovají zde domácí i exotická zvířátka, lamy, velbloudy, ovce, papoušky, pštrosy, lemury, oslíky, dikobrazy aj. Po celé farmě jsou různé hrací a interaktivní prvky pro děti, naučné stezky. Pro zvířátka lze zakoupit i granule na krmení a mnohá z nich se dají pohladit.

Podkrkonoší

HOSPITÁL KUKS

Víte, že kdysi se nemoci léčily práškem z lebky oběšenec nebo dračí krví? V hospitálu Kuks se dozvíte tajemství dávných lékařů v jedné z nejstarších barokních lékáren a vyrobíte si vlastní tabletku ve farmaceutickém muzeu. Vůni bylinek nabízí procházka zahradou, kde rostliny pro místní hospitál pěstovali již milosrdní bratři.

Podkrkonoší

TRUBIČKOVÁ A CHLUMÍČKOVA STEZKA V HOŘICÍCH

Prozkoumejte historii a výrobu Hořických trubiček! Za splnění 7 úkolů zjistíte heslo a získáte sladkou odměnu. Pracovní listy si vyzvednete v infocentru, Městském muzeu a Galerii plastik. Chlumíčková stezka vede ke koupališti Dachova a malí dobrodruzí si na ní užijí zábavné aktivity jako broukoviště, věže plné poznání, dendrofon a setkání se skřítkem Chlumíčkem.

Podkrkonoší

TŘI KRÁLOVÉDVORSKÉ STEZKY

Lesy města Dvůr Králové nad Labem pro nejmenší návštěvníky vybudovaly tři naučné stezky plné úkolů i herních prvků. Pětikilometrovou stezku Na Strání doplňuje pracovní list, za jehož vyplnění získají děti odměnu. Na stezce Údolím Hartského potoka uvidíte, co v lese žije, roste a jak byste se v něm měli chovat. Deset stanovišť a netradiční zastavení nabízí stezka Na Felčarské cestě.

Český ráj

RUMCAJSOVA ŠEVCOVNA

Víte, kde žil švec Rumcajs, pohádková postava z knih autorů Václava Čtvrťky a Radka Pilaře? Navštivte Rumcajsovu domácnost v Jičíně z doby, kdy ještě nebyl slavným loupežníkem, ale počestným jičínským řemeslníkem. V pravé ševcovské dílně s Rumcajsem, Mankou i Cipískem se nachází herna pro děti, Mančina bylinková zahrádka a jiné atrakce na dvorku.

Český ráj

HRAD KOST

Tento nejzachovalejší gotický hrad v Čechách je obklopený třemi údolímí Českého ráje. Hrad v soukromém vlastnictví rodiny Kinský dal Borgo můžete poznat prostřednictvím několika prohlídkových okruhů. V jejich rámci navštívíte nejen hradní paláce, zbrojnice, nádvoří, kapli sv. Anny, ale také mučírnu a černou kuchyni.

Český ráj

CIPÍSKOVA STEZKA V JIČÍNĚ

Vydejte se s loupežnickým synkem Cipískem na zábavné putování centrem Jičína. Čeká vás tříkilometrová procházka plná zábavných úkolů. Letáček s mapkou si vyzvedněte v informačním centru na Valdštejnově náměstí. Celoročně přístupnou stezku označují cedule postaviček z pohádek o Rumcajsovi.

Orlické hory a Podorlicko

SÝPKA – MUZEUM ORLICKÝCH HOR, ROKYTNIČE V ORLICKÝCH HORÁCH

Muzeum sídlí ve zrekonstruované bývalé sýpce. Součástí expozice je třípatrový model lesního biotopu s více než 50 preparáty živočichů. Dětské návštěvníky zaujme program „Řemesla zaniklá, oživovaná, živá“ koncipovaný jako samoobslužná dílna. Vyzkoušet si mohou i vybrané historické uměleckořemeslné práce, například výrobu perličkových vánočních ozdob.

Orlické hory a Podorlicko

BIKEPARK ŘIČKY V ORLICKÝCH HORÁCH

Bikepark Řičky nabízí dva trailly různých obtížností, které měří dohromady 4 km. Na start obou trailů vás i vaše kolo vyveze 6sedačková lanovka. Součástí nabídky bikeparku je také půjčovna, myčka a servis kol. V Singletracku Zdobnice na bikery čeká více než 10 km trailů všech obtížností, ale také ovičny trail, pump track, servisní stanice i dobíjecí stanice elektrokol.

Orlické hory a Podorlicko

TVRZE HANIČKA A SKUTINA

Československé opevnění budované v letech 1935–1938 podél hranic proti Hitlerovi patřilo mezi nejdokonalejší pevnostní obranné systémy v Evropě. Mezi jeho páteřní stavby patřila Hanička vybudovaná během dvou let a čítající šest objektů. Prohlédnout si ji můžete v rámci dvou prohlídkových tras. To dělostřelecká tvrz Skutina u Sedloňova nebyla nikdy dokončená, ale i její prohlídka stojí za to!

Krkonoše

HERNÍ KRAJINA PECKA A DĚTSKÝ PARK KABINKA

Herní krajina Pecka ve Velké Úpě je soubor dřevěných interaktivních soch a objektů na motivy krkonošské fauny. Strčit hlavu do tlamy rysovi, povozit se jelenovi v paroží, změřit síly s výbojnými mravenci nebo vyšplhat čápovi do hnízda může být poučné – stejně jako zábavné. A zábavu si užije celá rodina také v parku Kabinka na Černé hoře hned vedle horní stanice lanovky Černohorský Express. Ze 7 zábavných aktivit si můžete vybrat letní tubing, lezeckou stěnu, slackline nebo bungee trampolínu.

Krkonoše

DOTEK DŮM OBNOVY TRADIC EKOLOGIE A KULTURY A DŮM POD JASANEM A TKALCOVSKÁ DÍLNA

Desítky naučných stezek v Krkonoších jsou velice poučné. Ať už si vyberete tu zaměřenou na přírodu, architekturu, významné události či osobnosti, vždy se dozvíte něco zajímavého a nového. Stejně jako ve Farmaparku Muchomůrka, kde si děti užijí kontakt se zvířaty v jejich domácím prostředí. Kromě zvířat tu na ně čeká malování dřevěných kuliček, hraní minigolfu, indiánského tenisu, skákání na trampolíně nebo kuličková dráha. DOTEK, tedy Dům Obnovy Tradic, Ekologie a Kultury, nabízí programy s průvodcem a řemeslné dílničky, hravou expozici i zážitkové stezky a questy/hledačky. Dům pod jasanem je tkalcovské muzeum, ve kterém si vyzkoušíte tkalcovské řemeslo – vyrobíte si ze lnu provázek a utkáte kousek krkonošského plátna.

Krkonoše

HORNICKÝ SKANZEN ŽACLĚŘ A MĚSTSKÉ MUZEUM V ŽACLĚŘI

Skansen se nachází v bývalém Dole Jan Šverma, kde se do roku 1992 těžilo černé uhlí. Součástí prohlídkové trasy je návštěva štoly Jitřenka, řetízárny, ve které horníci započali svou směnu nebo 52 metrů vysoké těžní věže Jan. Unikátní sbírku žacléřského porcelánu, zajímavosti k historii města, dobývání uhlí a výtvarné dílničky pro děti naleznete v nedalekém Městském muzeu Žaclěř.

Proměňte se v tradiční řemeslníky prostřednictvím on-line hry Hraj Kraj

Spojení hravosti s šikovností tradičních řemeslníků moderními technologiemi nabízí v nové turistické sezoně on-line verze oblíbené rodinné cestovatelské hry Po stopách tradičních řemesel v Královéhradeckém kraji. V ní budou hráči-turisté sbírat za navštívená místa a splnění úkolů pečete: odměnu vyhraje každý, kdo jich získá pět.

Která místa jsou součástí této hry?

Třeba Police nad Metují, kde v roce 1920 vznikla proslulá česká stavebnice Merkur. Firma Inventor tam tehdy přišla s inovovaným systémem stavebnice, který v nezměněné podobě baví šikovné děti dodnes. Unikátní muzeum Merкуру představuje nejen historii značky, ale pyšní se i celou řadou krásných staveb. Jednou z nich je „Ocelové město“ z příběhů Julesa Verna, které je zdejším největším modelem zapsaným do Guinnessovy knihy rekordů. Součástí expozice je i herna, kde si mohou děti i dospělí „hračičkové“ vyzkoušet svoji zručnost při práci se stavebnicí.

Na Kuksu se zase starají o tradici loutkářství a písemnictví. V Galerii loutek Jiřího Nachlingera, která vzdává hold barokní kukské loutkářské tradici z konce 17. a první třetiny 18. století, si můžete prohlédnout na 50 marionet Jiřího Nachlingera. Jedinečné Rentzovo muzeum barokního tisku připomíná dílo Šporkova mědirytoce Michaela Heinricha Rentze. V suterénu muzea a v dílnách probíhají výtvarné, divadelní či modrotiskové tematické workshopy.

Nedaleko od Pecky se vypíná funkční replika větrného mlýna z roku 1846. Stojí tu od roku 2020, má čtvercový půdorys s jednou stranou rozšířenou o schodiště a šalandu, tedy místnost pro obsluhu. Výška stavby je 11 metrů a pohání ji vrtule o průměru téměř 16 metrů. Mlýn slouží zároveň i jako rozhledna.

Písemnictví si lze vyzkoušet v Broumově. Tamní klášter je jednou z nejvýznamnějších barokních památek kraje. Během interaktivní prohlídky klášterní pisárny, tedy Skriptoria, a klášterní knihovny se vzácně dochovaným knižním fondem se zde ponoříte do práce středověkých mnišských písařů. Vyzkoušíte si například opis historického textu husím brkem, dozvíte se, z čeho se vyráběly barvy nebo odhalíte tajemství výroby pergamenu.

Informace ke všem 22 místům, která na Královéhradecku udržují staré tradice, a k online hře najdete na webu www.hrajkraj.cz.

Miloň Čepelka: Co mám rád na svém kraji? Všecko

Když do internetového vyhledávače napíšete jméno Miloň Čepelka, vysype se na vás o tomto nepřehlédnutelném rodákovi z Královéhradeckého kraje nepřeborné množství článků, fotografií a faktů. Miloně Čepelku mnozí nejspíš znají z her Divadla Jára Cimrmana, nebo se jim vybaví třeba jako tlumočnický oříšek „cobydup“ ve filmu Jáchyme, hoď ho do stroje. Podle svých vlastních slov kameru příliš rád nemá. S divadlem je to ale jiné. Důkazem je fakt, že je spolu se Zdeňkem Svěrákem nejstarším členem divadla: stále hrají svých 15 her – od Aktu z roku 1967 po poslední České nebe z roku 2008. A stále je na ně vyprodáno. Ke konci loňského roku převzal tento básník, autor povídek i písňových textů od prezidenta Petra Pavla medaili Za zásluhy v oblasti kultury a umění. „Jsem rád, že všichni kluci okolo mě v divadle byli taky rádi,“ říká o tomto svém loňském významném ocenění i svých přátelích z Divadla Jára Cimrmana, kteří jsou již všichni vesměs v seniorském věku a přesto činnorodě aktivní.

Miloň Čepelka sází svůj strom v Pohoří u Dobrušky. Buk lesní červenolistý nyní roste v nově upravené části parku v Pohoří, která je věnována této renesanční osobnosti.

foto: rodinný archiv

Není tajemstvím, že Pohoří a Opočno mají ve vašem životě velmi důležitou roli. Co máte na těchto místech rád a jaké vzpomínky se vám vybaví?

Co má člověk rád na svém domově? Všecko. A čím je starší, tím víc. Kořeny se hlásí ke slovu. V Pohoří vzpomínám na prarodiče, líbí se mi tamější náves a hezky upravený hřbitov. V Opočně myslím na rodiče, na školu, na spolužáky, učitele. Vracím se na zámek i do parku. Usmívám se při vzpomínce, jak mě pan Vondráček učil plavat či jak jsem chodil do houslí k panu řediteli hudební školy J. V. Kratochvílovi a nebo fandit na fotbal. Jak pěkná byla Lišřovina, když tam ve Zlatém potoce ještě byly škeble a sousedky tam do vody, tehdy čisté, chodily máchat prádlo...

Existují ještě nějaká místa v Královéhradeckém kraji, která ve vás zanechala nějakou stopu a kam byste se rád vrátil?

Těch je strašně moc. Do Dobrušky, do Nového Města nad Metují, do Bystrého, do Rokole, do dřízenského údolí, nahoru do Orlických hor, na Šerlišský mlýn, kde jsme jako gymnazisté sázeli nové stromky... To by byl nepřehledný seznam jmen. Rád zmíním i Náchod, kde jsem měl kdysi tetu a teď je tam šansonový hudební soubor mého srdce 6 NaChodníku se sourozenci Lucií a Tomášem Peterkovými a s textařem a básníkem Milanem Poutníkem, kteří mě vzali mezi sebe jako občasného nehrajícího kapitána a já si toho dodnes považuju.

Vaše jméno je úzce spjata s Járou Cimrmanem. Když si člověk otevře program Žižkovského divadla Jára Cimrmana, podle vyprodaných vstupenek na představení je vidět, že obliba tohoto génia trvá už desítky let napříč všemi generacemi. Užíváte si chvíle na jevišti, nebo už je to pro vás rutina a nuda?

Ano, ještě si to užívám, vždyť je to při všem opakování pokaždé jiná. Nelze zapomenout na premiéru Hospody Na Mýtince v dubnu 1969, kdy nám při nástupu Gustáva Husáka do vysoké funkce hučela pod okny Malostranské besedy kola obrněných transportérů, abychom si uvědomili, že pokus o demokratizaci sešňorované společnosti s konečnou platností skončil.

Je nějaké představení, ve kterém se vám nejlépe hraje a máte ho nejraději?

Ze všech patnácti her mám nejraději Záskok. Už tak, jak je hra napsaná, to je skutečné drama. Byť na malé ploše, byť jednoaktovka, byť humorná, ale myslím si, že má všechny vlastnosti dobrého jevištního díla. Než přišel na řadu, byla mezi mými nejoblíbenějšími asi právě Hospoda na mýtince nebo Akt.

Po České republice je řada míst, kde Járu Cimrmana připomínají nejrůznější artefakty – škrpál ve vašem rodném Pohoří, socha Járy Cimrmana v mlze na balkóně kina Jas v Tanvaldu, léčivý pramen, který neteče, bahenní lázně, rozhledna v nadmořské výšce minus 0,15 m, jeho stopa, cyklostezka... Zajímalo by mě, jestli o všech těchto počinech víte a jestli je jejich tvůrci s vámi třeba konzultují.

O všech určitě nevíme, i když mnoho jsme jich s režisérem Patrikem Ulrichem objeli při natáčení televizního cyklu po Járových stopách. Myslím, že někde nás o podobných svých nápadech uvědomují a žádají o souhlas, jinde ne. Stejně tak někde jsou opravdu vtipní, například v Letohradě (Muzeum a světnička Járy Cimrmana), někde jen opakují nápady odjinud.

Poměrně často se objevujete u křtů nejrůznějších knih. Jakou knihu si rád přečtete, který český autor je váš oblíbený?

Těch je moc. Mám rád českou literaturu první půle 20. století, poezii i prózu, ale něco pěkného se najde i později. Rád se k tomu vracím například v pořadu Country

radia *Knižní hitparáda*, protože je mi líto, jak rychle se na některé autory a na jejich knihy zapomíná. I když rozumím tomu, že všechno stárne čím dál rychleji. A ještě rychleji než za mého mládí.

Pokud byste měl vyjmenovat osoby nebo životní události, které nějakým způsobem ovlivnily váš život, které by to byly? A jsou věci, které byste chtěl naopak vyškrtnout?

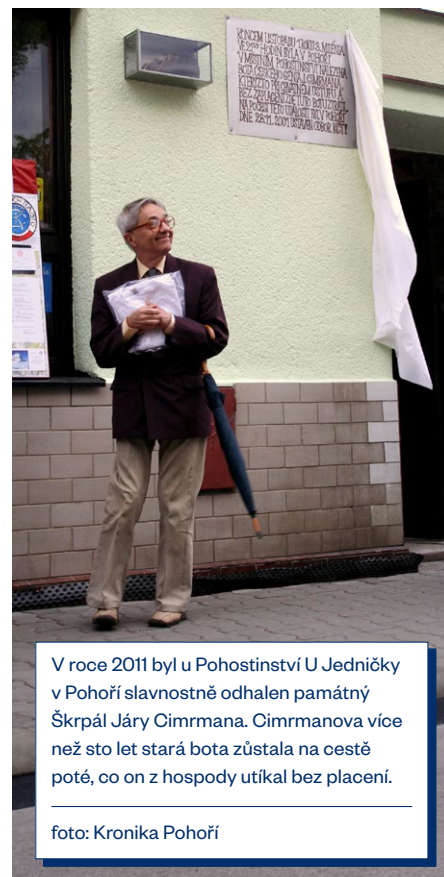
Rád bych vyškrtnul mnohé z toho, co jsem byl nucen zažít v letech 1948 až 1989, ale určitě nechci zapomenout na rok 1968. V dobrém i ve zlém. Protože to jsem asi definitivně dospěl a uvědomil si odpovědnost za vlastní život.

Jaký máte vztah k dnešním komunikačním technologiím? Mám na mysli třeba mobilní telefon. V dokumentu s názvem Štace Miloně Čepelky zaznělo, že když Ladislav Smoljak řekl, že si budete zřejmě muset všichni mobilní telefon pořídit, reagoval jste prý tak, že tedy budete muset s divadlem skončit... Změnilo se něco od té doby?

To s mobilním telefonem v tom televizním filmečku byla trochu nadsázka. Dnes už ho samozřejmě mám, ale stále velmi dbám, aby se mi nestal zlovlným pánem. Aby mě nezotročil.

Co říkáte na fenomén dnešní doby – sociální sítě? Máte svůj profil na Facebooku či Instagramu?

Sociální sítě mě nezajímají, brouzdání po nich zdá se mi zbytečnou ztrátou času, a to už se asi nezmění. 📵

V roce 2011 byl u Pohostinství U Jedničky v Pohoří slavnostně odhalen památný Škrpál Járy Cimrmana. Cimrmanova více než sto let stará bota zůstala na cestě poté, co on z hospody utíkal bez placení.

foto: Kronika Pohoří

Kdo je Miloň Čepelka

Básník, autor povídek, textař, scenárista, básník, herec, tvůrce haiku (nejznámější forma japonské poezie), scenárista a cimrmanolog.

Narodil se 23. září 1936 v Pohoří u Opočna.

Vystudoval vysokou pedagogickou školu v Praze, kde se seznámil se Zdeňkem Svěrákem. Po čtyřech letech učitelování na základní škole přijal nabídku pracovat v armádní redakci Československého rozhlasu, kam povolal i Svěráka a kde se v roce 1966 zrodil nápad vytvořit mystifikační postavu Járy Cimrmana.

V srpnu 1968 se podílel na vysílání o invazi sovětských vojsk, což mu komunistický režim po roce 1968 vyčetl – a zakázal mu publikovat. V době normalizace tak dodával do rozhlasu scénáře pod jmény jiných osob.

Kromě hraní v Divadle Járy Cimrmana se dodnes věnuje psaní písňových textů, fejetonů a uvádění několika rozhlasových pořadů.

V roce 2023 mu prezident republiky udělil medaili Za zásluhy 1. stupně v oblasti kultury a umění.

Rodina: manželka Hana a synové Jan a Josef

Nové domovy pro nejstarší i hendikepované: Investice, které pomáhají

Vypěstlost společnosti se zpravidla nejviditelněji projevuje v její schopnosti postarat se o své nejslabší členy: nejmladší, nejstarší, zdravotně či jinak hendikepované nebo znevýhodněné. V tomhle směru patří Královéhradecký kraj, který se na svém území mimo jiné stará o kvalitu sociálních služeb, rozvoj domovů pro seniory, opuštěné děti či zdravotně nebo mentálně postižené, ke špičce mezi českými regiony. Za poslední čtyři roky se v regionu dokončily projekty za zhruba 900 milionů korun.

„Během posledních tří let se podařilo otevřít modernizovaná prostředí domovů pro seniory v Opočně či v Žacléři a domov se zvláštním režimem v Borohrádku. V péči o zdravotně postižené se v březnu otevřelo chráněné bydlení v Jičíně, již dříve také domov pro zdravotně postižené v Hajnici, kde vznikl v zásadě zcela nový objekt, podobně jako v hradecké Roudničce. Dále podobná zařízení v Třebechovicích pod Orebem. V neposlední řadě mohou zmínit rekonstruovaný Domeček pro lidi s autismem v Rychnově nad Kněžnou. Pro duševně nemocné jsme také otevřeli chráněné bydlení v Náchodě,“ shrnula poslední zásadní investice do sociální oblasti Martina Berdychová, náměstkyně královéhradeckého hejtmána odpovědná za sociální oblast, kulturu, cestovní ruch a památkovou péči.

Královéhradecký kraj dlouhodobě stárne, proto vedení regionu navyšuje počty lůžek v domovech pro seniory. „U investic do služeb pro seniory se snažíme navyšovat kapacity s ohledem na demografický růst. S tím dochází také k výstavbě kvalitního zázemí umožňujícího péči o osoby s vysokou mírou závislosti – osoby ležící nebo osoby s výrazným omezením pohybu,“ uvedl Jiří Zeman, vedoucí jednoho z oddělení odboru sociálních věcí krajského úřadu.

U služeb pro osoby se zdravotním postižením vše směřuje k větší deinstitucionalizaci tohoto prostředí. „Znamená to cílevědomé, chytré opouštění velkých ústavů, třeba v Kvasínách či Chotělicích. Chceme přibližovat poskytování služeb běžnému životu, životu v komunitě. Díky tomu mohou zdravotně postižení vyrůstat v rodinách, v nejbližším okolí navštěvovat stacionáře či chodit do odpovídajícího zaměstnání. Naší snahou je, aby mohli zůstat v místě, kde žijí, i nadále, a nemuseli se stěhovat,“ popsala Martina Berdychová.

Stejný trend v sociálních službách řídí i proměnu poskytování služeb pro lidi s duševním onemocněním. „Lidem, kteří nevládali samostatný život s tímto závažným omezením, se do nedávné minulosti nenabízela podpora vůbec. Tito nemocní tak často pendlovali mezi domovem a psychiatrickou léčebnou. Služby chráněného bydlení by jim měly pomoci stabilizovat jejich nemoc a zapojit se do života,“ upozornil Jiří Zeman. ♥

Dny pro rodinu

Na Dnech pro rodinu propojuje generace společná zábava v největších městech v kraji

Celodenní program, na kterém si přijdou na své batolata, školáci, výrostci, rodiče i jejich prarodiče? Právě tak ambiciózní dramaturgii nabízí Dny pro rodinu, které organizuje Královéhradecký kraj každoročně s několika největšími městy východočeského regionu. Vloni se od května do června doslova „prohnaly“ Hradcem Králové, Trutnovem, Jičínem, Náchodem, Rychnovem nad Kněžnou, Dvorem Králové nad Labem a Novým Městem nad Metují. Letos se konají už v devíti městech s podporou mnoha kulturních i sociálních institucí.

„Dny pro rodinu se staly vyhledávaným happeningem pro celou rodinu. Cílí na rodiny s dětmi i na seniory. Představujeme třeba aktivity přispívající ke společnému trávení volného času, kulturní akce či nabídku z oblasti cestování. Nejde ale jen o program v největších městech kraje. Současně se snažíme promovat a podporovat všechny drobnější akce na území celého Královéhradeckého kraje, které myslí na mezigenerační trávení volného času a které se v tomto období konají,“ přibližuje náměstkyně hejtmana Martina Berdychová odpovědná za sociální oblast.

Společně s konáním Dnů pro rodinu se tak uskutečnila řada dalších aktivit v kraji, ať už šlo o speciální komentované prohlídky, zahradní slavnosti, dny otevřených dveří či programy se zvýhodněnými podmínkami vstupu.

Součástí všech loňských sedmi happeningů bylo též představení působnosti a služeb Mateřských a rodinných center na území Královéhradeckého kraje a široká nabídka aktivit v cestovním ruchu se skvělými tipy na rodinné výlety, což bylo před nadcházející letní sezónou bonusem navíc.

Rodinná politika a služby zaměřené na rodiny s dětmi a seniory je pro Královéhradecký kraj jednou z priorit a podpora mezigeneračních akcí tohoto typu je pouze jednou z mnoha možností, jak rodinám předat informace o službách, které jsou pro ně v případě potřeby v kraji k dispozici.

Realizace a podpora konání Dnů pro rodinu v Královéhradeckém kraji se plánuje i pro letošní rok, opět během května a června.

Program a detaily, kdy a kde se na *Dnech pro rodinu 2024* setkáme, bude zveřejněn postupně na webových stránkách www.dnyprorodinu.cz či na facebookové stránce *Dny pro rodinu KHK* www.facebook.com/dnyprorodinu

Ve fotogalerii se s námi můžete „ohlédnout“ za milou atmosférou ročníku 2023.

Kdy a kam můžete letos vyrazit na Dny pro rodinu?

Hořice	11. 5. 2024
Trutnov	16. 5. 2024
Hradec Králové	19. 5. 2024
Náchod	29. 5. 2024
Kostelec nad Orlicí	31. 5. 2024
Nové Město nad Metují	7. 6. 2024
Jičín	16. 6. 2024
Dvůr Králové nad Labem	26. 6. 2024
Broumov	28. 6. 2024

Program v jednotlivých městech je průběžně aktualizován, sledujte na www.dnyprorodinu.cz a na FB Dny pro rodinu KHK

Dny pro rodinu květen–červen 2024

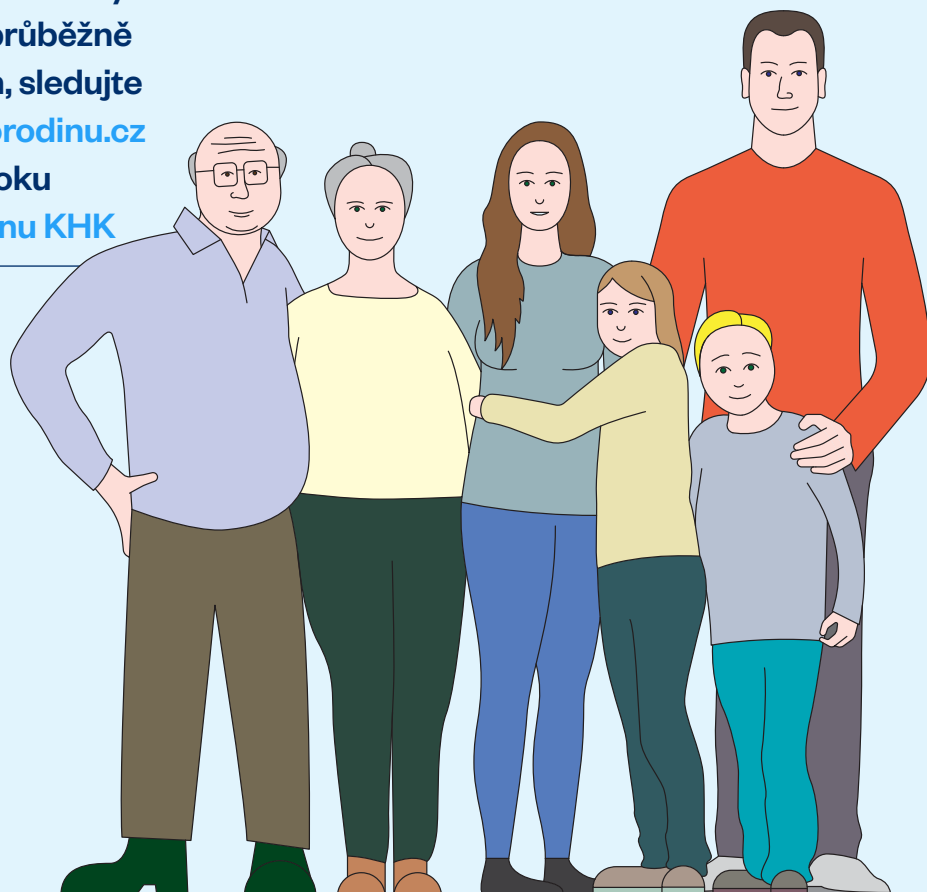
Den plný zábavy a setkávání pro celou rodinu!

Představení služeb rodinné politiky kraje, prezentace služeb v sociální oblasti, oblasti kultury i cestovního ruchu.

Bohatý doprovodný kulturní program pro děti, dospělé i seniory.

Program v jednotlivých městech je průběžně aktualizován, sledujte www.dnyprorodinu.cz a na Facebooku [Dny pro rodinu KHK](#)

Akce se koná pod záštitou náměstkyně hejtmanky Martiny Berdychové pro oblast sociálních věcí, kultury a cestovního ruchu.

 Královéhradecký kraj

Svátek seniorů

29. září 2024

VSTUP
ZDARMA

Pivovarské náměstí, Hradec Králové

Oslava babího léta i aktivního stáří.
Svátek pro celou rodinu i poděkování nejstarší generaci.
Přijďte si užít odpoledne plné kultury,
společné zábavy i poznávání zkušeností.

Svátek seniorů pořádá Královéhradecký kraj pod záštitou hejtmána Martina Červíčka a jeho náměstkyně pro oblast sociálních věcí Marty Berdychové.

Těšit se můžete na bohatý kulturní i doprovodný program.

Vstup je zdarma.

Svátek seniorů

Tradiční podzimní oslava nejen podzimu života

Swing, country, dechovka, folklorní vystoupení či prvorepubliková móda a samozřejmě bohatý doprovodný program, který láká především ke společným setkáním, vzpomínání i plánování. To je Svátek seniorů, který se stal již tradiční akcí probíhající většinou první říjnový víkend na hradeckém Pivovarském náměstí v sídle Králové-hradeckého kraje, jenž ji pořádá.

Svátek seniorů svým spontánním veselím ukazuje, jak může být stáří radostné, plné tvořivosti, šťastných setkání i chuti do života. Naposledy se tato akce konala vloni v neděli 1. října, kdy se náměstí pod pivovarskými komíny zaplnilo stovkami seniorů, kteří si přišli užít společně odpoledne plné hudby, tance, tipů na výlety nebo ukázek práce zdravotníků a pečovatелů.

Návštěvníky i vystupující přivítala též náměstkyně Martina Berdychová, odpovědná za oblast sociálních věcí, a předala ocenění seniorům, kteří se významně zasloužili o zapojení svých vrstevníků v regionu do různých společenských či pohybových aktivit.

Součástí akce je tradiční pozvání do hradecké Galerie moderního umění v Hradci Králové, Muzea východních Čech v Hradci Králové či dřevěného kostela svatého Mikuláše v nedalekých Jiráskových sádkách. Další nabídkou je třeba prohlídka expozice v elektrárně Hučák na Labi s komentovanými prohlídkami.

Počasi přálo na jedničku a nálada i atmosféra byly výtečné. Ohlédnutí za touto akcí nabízí fotogalerie. Letošní Svátek seniorů se uskuteční v neděli 29. září. ❤️

Poznávat se navzájem a bavit? Věk není překážkou

Aktivní stárnutí může být jednou z cest, jak i ve vyšším věku dobít baterky a sdílet i čerpat nové zážitky se svými vrstevníky. I to může být poselství, které chtějí senioři organizovaní ve svých klubech, svazech či radách šířit nejen svým současníkům, ale i těm, kterým stárnutí ještě ani neklepe na dveře života. Jen Český svaz žen Královéhradeckého kraje sdružuje v regionu 18 organizací.

„Pracuji v nich ženy různého věku! Naše organizace se postupně mění v seniorský tým. Ale máme mezi sebou i mnoho mladých žen. Předáváme jim naše zkušenosti a znalosti z různých našich aktivit a ony obohacují nás. Zajišťujeme mnoho akcí v rámci našeho působení v obcích nebo městech. Zapojujeme se aktivně do humanitární pomoci potřebným nejen ve svém okolí, ale i v republice,“ říká Valerie Lukášová, předsedkyně královéhradecké Krajské rady Českého svazu žen a současně místopředsedkyně Krajské rady seniorů.

Svaz organizuje třeba tradiční víkendová setkání v Krkonoších, které se konalo již čtyřicetkrát. „Program je často plný kulturních vystoupení v duchu ‚Ženy baví ženy‘. Sejdou se desítky seniorů a naše veselí vždy přiláká pozornost i z nejbližšího okolí našeho setkání, které je otevřené. Naší akce se zúčastnila také předsedkyně Rady seniorů České republiky Lenka Desatová a předseda Krajské rady seniorů KHK Petr Tojnar, který přivezl do Krkonoš i seniory z Dobrušky,“ popisuje jen některé z aktivit Valerie Lukášová.

SENIOŘI
HRADEC KRÁLOVÉ

Dobrovolnictví v kraji

Máte chuť stát se dobrovolníkem, ale nevíte, jak na to? Neváhejte kontaktovat Regionální dobrovolnické centrum Královéhradeckého kraje (RDC). To vzniklo v červnu 2023 jako jedno z posledních regionálních center v Česku. Jeho hlavním cílem je zvýšit povědomí o dobrovolnických příležitostech a podpořit rozvoj dobrovolnictví v regionu. V současné době spolupracujeme se 45 organizacemi napříč naším krajem: v Jičíně, Trutnově, Rychnově nad Kněžnou, Náchodě a Hradci Králové. Přehled všech dobrovolnických organizací naleznete na našem webu rdc.dchhk.cz

CO Regionální dobrovolnické centrum umí?

- pomáhá zájemcům s výběrem nejvhodnější organizace k výkonu dobrovolnické činnosti, a to nejen podle cílové skupiny, ale i konkrétního okresu
- zprostředkovává dobrovolnictví pro osoby i organizace
- zajišťuje vzdělávání a workshopy pro dobrovolníky a koordinátory dobrovolníků včetně supervizi
- přináší aktuality z oblasti dobrovolnictví v kraji, které lze nalézt na facebookové stránce RDC

Dobrovolnictví je cool. Přidejte se k nám!

Ptáte se na to, proč se stát dobrovolníkem? Dobrovolnictví nabízí lidem smysluplnou a naplňující práci. Je nedílnou součástí našeho života, spojuje v sobě laskavost a ochotu pomoci někomu, kdo to opravdu potřebuje. Pomoc dobrovolníků je nenahraditelná, stojí na ní většina neziskových organizací. Mimo jiné vám dobrovolnictví přinese i některé výhody. Získáte nové přátele, menší odměny, pozvání na různé akce pro dobrovolníky a spoustu dalšího. Co krásnějšího vám dobrovolnictví může přinést, než je úsměv na tváři toho, komu pomáháte.

Každý si vybere program podle svého zájmu

V Hradci Králové se můžete setkat s několika organizacemi, které mají v nabídce dobrovolnické programy. Jednou z nich je i Dobrovolnické centrum Diecézní katolické charity Hradec Králové, které nabízí hned tři cílové skupiny, jimž můžete věnovat svůj čas. Pomáhat se dá cizincům s českým jazykem, pacientům ve fakultní nemocnici nebo dětem a mládeži v organizaci Salinger. Ať už si vyberete jakýkoliv program, tak vám určitě dá mnoho nových zážitků. Dobrovolnictví je také skvělá cesta pro mladé studenty, aby získali první zkušenosti, které se jim mohou hodit v budoucí kariéře, a zjistili, s kým je baví spolupracovat.

Kontaktujte nás: hk.caritas.cz
Jsme i na Instagramu a Facebooku.

Děkujeme!

Královéhradecký kraj

Ceny sociálních služeb Královéhradeckého kraje

2024

Jako poděkování poskytovatelům sociálních služeb, sociálním pracovníkům a pracovníkům v sociálních službách, pečujícím osobám i dobrovolníkům, kteří systematickou prací nebo mimořádným počinem pomáhají zkvalitňovat sociální služby napříč celým regionem.

Slavnostní předávání se uskuteční 3. října 2024
ve Filharmonii Hradec Králové od 15.00 hodin
pod záštitou hejtmana Královéhradeckého kraje
Martina Červíčka a náměstkyně hejtmana
Martiny Berdychové.

Cena se uděluje v těchto kategoriích:

DOBROVOLNICTVÍ

OBEC PODPORUJÍCÍ SOCIÁLNÍ OBLAST

INOVACE SOCIÁLNÍ OBLASTI

DLOUHODOBÝ PŘÍNOS V SOCIÁLNÍ OBLASTI

OSOBNOST V SOCIÁLNÍ OBLASTI

OSOBNOST VEŘEJNÉHO ŽIVOTA

Rodina je ohrožený druh, hodíme jí záchrannou síť

K čemu ta mateřská centra vlastně jsou?

Rodičovství přináší do života mnoho radostí, ale také výzev. Přestože je společností vnímáno jako krásná a naplňující zkušenost, přináší rodičům také pocity osamění a nejistoty. Dnešní rodiny mají mnoho podob, ale co je poji, je izolace či zpřetrhané mezigenerační vazby. Dětem chybí společnost, rodičům pomoc při hlídání, prarodičům pomocná ruka...

Právě zde vstupují do hry mateřská, rodinná a komunitní centra – místa přátelská rodině. Ta poskytují bezpečný prostor pro setkávání všech jejích členů. Od těhotných maminek přes batolátka, školáky, mámy, táty, babičky i dědečky.

Centra jsou místem, kde se rodí nové nápady, kde komunita ožívá. Nabízejí příležitosti k aktivnímu trávení času celé rodiny. Podporují pospolitost a udržování tradic.

Díky všem preventivním aktivitám rozvíjejí vztahy v rodině i ve společnosti a zabraňují vzniku krizových situací.

Příklady ze života?

- Bára se jako samoživitelka musí pěkně otáčet. Podpůrná skupina rodičů jí pomáhá zvládat nesnáze.
- Pavel je na rodičovské dovolené a pro své kluky hledá smysluplný program.
- Zuzka postavila domek v satelitu a cítí se na novém místě osamělá.
- Hedvika adoptovala Sáru a Báru, když jim byly tři týdny. V centru sdílí zkušenosti s dalšími rodiči víceročtat a adoptivními rodiči.
- Díky aktivní Heleně se rodí nové projekty a rodiny se ve městě cítí lépe.

Ti všichni nacházejí zázemí a podporu v mateřských, rodinných i komunitních centrech.

Mateřské, rodinné, komunitní... Je v nich rozdíl?

Myšlenka Síť pro rodinu a potřeby mateřských center se v Česku začala šířit před třiceti lety. Od té doby se centra rozvinula a vnímání „místa pro setkávání maminek s kočárky“ dokonce přerostla. Některá centra stále fungují na dobrovolnické bázi, jiná se profesionalizovala a přidala řadu dalších služeb.

Jak centra rostla a začínala poskytovat služby i pro další členy rodiny, pociťovala potřebu tento vývoj promítnout i do svého názvu. Rozdíl mezi mateřským, rodinným, komunitním, či jinak nazývaným centrem je tedy převážně v pojmenování.

Původní myšlenka a poslání však zůstávají stejné: Podpora rodin ve všech fázích jejich života a poskytování různorodých programů a služeb, které mohou rodiny potřebovat.

Proč chodit do rodinného centra?

1 Setkávání s dalšími rodiči – sdílení radostí i starostí

Rodičovství je někdy pěkná makačka. Být dlouhé dny doma s dítětem může být ubíjející a člověk se začne cítit sám. Společenství v mateřských, rodinných a komunitních centrech otevírá prostor pro sdílení – přirozený a účinný lék proti pocitu osamění.

Nejste na to sami! Setkejte se s jinými rodiči, kteří procházejí podobnými zkušenostmi. Sdílejte radosti, starosti a podporujte se navzájem na své rodičovské cestě.

2 Komunita – mít se na koho obrátit

Komunita, která se vytváří kolem mateřských, rodinných a komunitních center si dokáže vzájemně pomáhat. Kromě odpovědí na mnohé otázky najdou rodiče v centru také přímou pomoc... např.: správný kontakt, bazárky, swapy, svépomocné skupiny rodiče rodičům.

Budte součástí komunity, která si vzájemně pomáhá a vytváří příjemné prorodinné klima!

3 Podpora ve výchově

Každý chceme být svému dítěti dobrým rodičem – dobře ho vybavit do života, být mu oporou a laskavým průvodcem. Je to dlouhá cesta vzájemného učení. Mateřská, rodinná a komunitní centra nabízí programy a workshopy pro rodiče, kteří hledají podporu při výchově svých dětí. Můžete se naučit nové dovednosti, například v oblasti komunikace, řešení konfliktů, naučit se posilovat vztahy v rodině atp.

Využijte vzdělávací nabídku centra a přijďte si doplnit své znalosti a dovednosti v oblasti výchovy či správného vývoje dítěte.

4 Zázemí pro rodiny s dětmi

Centra jsou bezpečným prostorem pro přijetí všech členů rodiny bez hodnocení a předsudků, s respektem k jedinečnosti každé rodiny.

Máte pocit, že jste jini? V centru vás nikdo soudit nebude, naleznete zde přístav v rozbouřených vodách.

5 Rozvoj samostatnosti dítěte

Děti mají příležitost setkávat se s vrstevníky, což je důležité pro jejich sociální vývoj. V mateřském, rodinném a komunitním centru si mohou hrát společně, učit se sdílet a komunikovat. Děti se postupně učí, jak vycházet s jinými vrstevníky a s bezpečným pocitem „rodiče za zády“ se osmělují k větší samostatnosti.

Chcete, aby se vaše dítě pomalu pustilo „máminy sukne“? Přijďte do centra, kde nalezne své vrstevníky a začne je postupně poznávat a osamostatňovat se.

6 Místo pro celou rodinu

V centru naleznete aktivity pro širokou rodinu.

Jste babička, otec, dospívající? Najděte si v centru svůj program. A pokud ho neobjevíte, dejte nám vědět, třeba ho můžeme vytvořit!

7 Zpět do zaměstnání

Návrat do práce po tak dlouhé „dovolené“ bývá pro rodinu náročnou zkouškou. Na chodu a programu center se podílejí maminky s částečnými úvazky. Díky tomu si stále mohou udržovat pracovní návyky a přehled o dění ve společnosti a na trhu práce. Centra navíc nabízí vzdělávací aktivity usnadňující rodičům návrat na trh práce.

Čeká vás návrat do práce po rodičovské dovolené? Dejte nám vědět, možná zrovna připravujeme nový kurz nebo aktivitu, která by vám mohla vaši situaci usnadnit.

Jen klábosení u kafička? Jaké jsou tedy přínosy center?

Tato centra mohou mít rozdílnou strukturu a nabízet rozmanité druhy služeb v závislosti na potřebách regionu. V různé míře však zajišťují:

- Provázení rodičů a rozvoj rodičovských dovedností – formou vzdělávání, poradenství, aktivit pro rodiče s dětmi
- Preventivní aktivity zaměřené na předcházení nepříznivých situací v rodině
- Pomoc rodinám v obtížné životní situaci a krizových situacích ve společnosti – uprchlická krize, pandemie covidu-19, pomoc při živelných katastrofách
- Podpora zdravého psychomotorického vývoje dětí – programy pro děti a jejich rodiny
- Poskytování informací – odborné poradny, kontakty na odborníky, vzdělávací materiály
- Přirozené prostředí pro vytváření silných komunitních vazeb a podpoře sociální soudržnosti v rámci komunity – aktivity pro rodiny a širokou veřejnost v rámci obce
- Prorodinné prostředí v obci – zázemí pro celé rodiny, ale i definování témat rodinné politiky
- Péče o děti v různých formách – adaptační kroužky, klubíky, dětské skupiny
- Přidaná hodnota nad rámec činnosti MRK center – školky, školy, družiny, doprovázení dětí na kroužky, sociální služby, dobrovolnická centra, coworkingový prostor, kavárna (a jiné komerční aktivity sloužící k zajištění dofinancování centra) atd.

Na území Královéhradeckého kraje funguje více než 35 center. Přes dvě desítky z nich jsou členem Síť pro rodinu – celostátní neziskové organizace zastřešující mateřská, rodinná a komunitní centra. Ta se věnuje jejich podpoře, postavení žen na trhu práce, rovným příležitostem, podpoře rodičů samoživitelů, pěstounství. Vzdělává, podporuje, síluje...

Hustá síť pro podporu rodiny v Královéhradeckém kraji

Sít pro rodinu je neziskovou organizací, která zastřešuje více jak 250 mateřských, rodinných a komunitních center v České republice. Posiluje občanský život komunity, hodnotu rodiny a mezigeneračních vztahů. Prostřednictvím jednotlivých center provázíme cestou rodičovství, nabízíme prostor pro sdílení radostí i strastí v kontextu celé rodiny. Věnujeme se podpoře těchto center, postavení žen na trhu práce, rovným příležitostem, podpoře rodičů samoživitelů, pěstounství. **Vzděláváme, podporujeme, síťujeme...**

Hradecko

Klub maminek Dvoreček

Černilov, Černilov 215

Křesťanské rodinné centrum Sedmikráska, z. s.

Hradec Králové, Zieglerova 230

DOMEČEK SEVER, z. s.

Lužická 1208 (ZŠ Sever), Hradec Králové 3

Rodinné centrum Žirafa HK, z. s.

Hradec Králové, Jana Masaryka 605

Centrum Budulíněk

Hradec Králové, Průmyslová 1198

Rodinné centrum Cidlínka

Chlumec nad Cidlinou, Kozelkova 26

Mateřské centrum Nechanice z. s.

Nechanice, Za Školou 362

Rodičovské Centrum Domeček z. s.

Třebechovice pod Orebem, Flesarova 49

Rodinné centrum Pohoda

Hradec Králové, Čajkovského 1861 (PROSTOR PRO, o. p. s.)

RMC Lhota pod Libčany

Lhota pod Libčany, Lhota pod Libčany 57

Trutnovsko

Mateřské centrum Žirafa, z. s.

Dvůr Králové nad Labem, nám. T. G. Masaryka 59

Mateřské centrum KAROLínka z. s.

Trutnov, Školní 13

Kopretina Vrchlabí, z. s.

Vrchlabí, Komenského 1248

Rodinné centrum Hrošík, z. s.

Horní Maršov, Malá Ulička 229

Rodinné centrum Trutínek

Trutnov, Mládežnická 536

Jičínsko

Rodinné centrum Kapička, z. s.

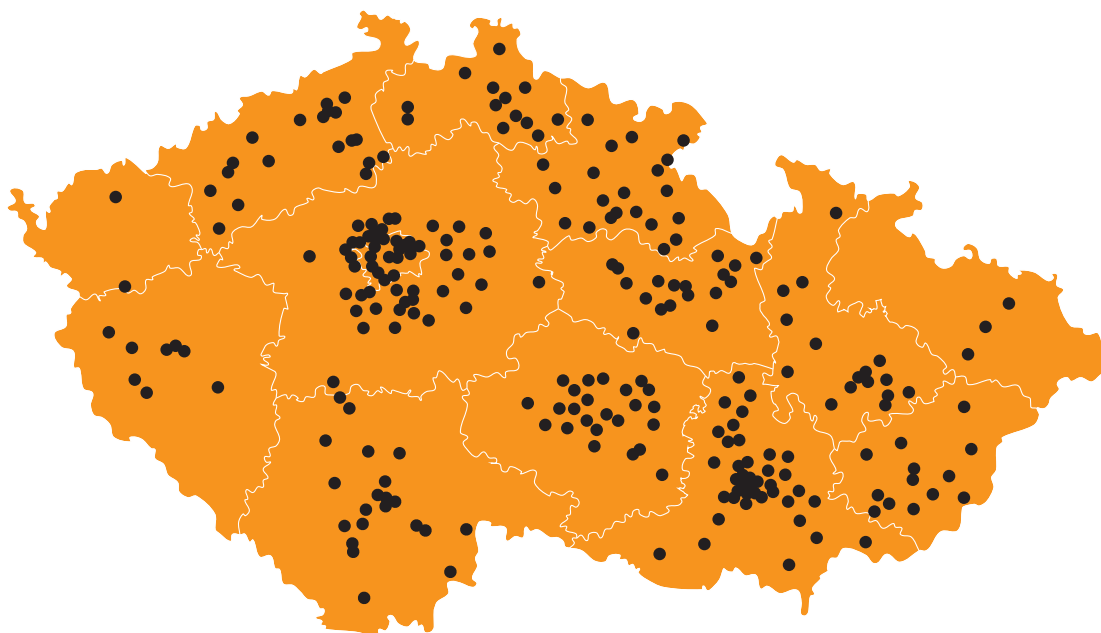
Jičín, Sv. Čecha 889

Rodinné centrum Konvička

Hořice, Blahoslavova 2105

RC Céčko

Nová Paka, Masarykovo náměstí, Malý sál Hotelu Central

Rychnovsko

Hastrmánek, z. s.

Dobruška, Mírová 890, Krytý bazén

MC Cvrček

Kostelec nad Orlicí, Příkopy 530

MC Jája

Rychnov nad Kněžnou, Mírová 1487

Solnický Brouček z.s.

Solnice, Masarykovo náměstí 1

Mateřské centrum Ratolest, z. s.

Týniště nad Orlicí, Komenského 106

RC Erbenka

Kostelec nad Orlicí, Příkopy 530

RC Sedmíkráska

Dobruška, Opočenská 103

Rodinné centrum Rybka

Rychnov nad Kněžnou, Komenského 39

Náchodsko

RC Luňáček

Červený Kostelec, Kino Luník, ul. Manželů Burdychových 367

RC Rozmarýnek

Jaroměř

Mateřské centrum Hopsáček

Náchod, Zelená 157A – výměník tepla

MC Na zámečku, o.p.s.

Nové Město nad Metují, Husovo nám. 1202

MC MaMiNa, z.s.

Police nad Metují, Na Babí 190

MC Háčko

Červený Kostelec, Manželů Burdychových 245

MC Klíček

Meziměstí, Školní 236

Kreativní učení dokáže vychovávat děti, které se v životě neztráčí

Jedním ze způsobů, jak v dětech podněcovat tvořivost, je kreativní učení. Jedná se o dlouhodobou spolupráci mezi umělcem, učitelem a žáky. Hlavním cílem kreativního učení je rozvoj schopnosti komunikovat, spolupracovat, nebát se přicházet s vlastními řešeními. Především se učit s radostí.

Vstříc takové vizi se ve školním roce 2023/2024 poprvé vydalo dvanact tříd ze šesti základních škol v Královéhradeckém kraji spolu s jedenácti umělci a kreatívci. Díky krajské podpoře a financím z Národního plánu obnovy mohli společně pod vedením Centra uměleckých aktivit vykročit ze zajatých kolejí výuky. Metody kreativního učení totiž nemění učivo, ale způsob, jakým se informace, schopnosti a dovednosti dětem předávají. Cílem není vychovat z dětí umělce, ale naučit je, aby si dokázaly poradit v každé situaci a věřily samy sobě. Takoví lidé se totiž v životě neztratí.

Vzájemná důvěra – základ úspěchu

Základem pro jednotlivé třídnické projekty je získání důvěry mezi umělcem, učitelem a žáky. Samotná výuka se pak odvíjí od společné dohody učitele a umělce, na jaký předmět či téma se zaměřit a jaké měkké dovednosti u dětí rozvíjet. Tento přístup propojuje odborné vědomosti učitele a perfektní znalost třídy s kreativitou, řemeslnou dovedností a lektorskými zkušenostmi umělců a kreatívců. Učitelé díky takovému přístupu poznají děti v novém světle, získají další inspiraci, jak žáky nadchnout, a v umělci získají parťáka ke sdílení. Kreativní učení je pro ně nejen cestou (sebe)rozvoje, ale i důležitou prevencí před vyhořením. Umělci si díky účasti v projektu zvyšují lektorské dovednosti a otevírají se jim nové možnosti profesní realizace.

O své zkušenosti se umělci, učitelé a zástupci tříd podělí na závěrečné konferenci. Paralelně s výukou na školách probíhá také série „inkubátorů“, kde mohou všichni zúčastnění sdílet zkušenosti a vzdělávat se. Pro umělce se nabízí možnost dalšího rozvoje na souběžně pořádané Hradecké lektorské konzervatoři. Odborná i širší veřejnost se může seznámit s nejrůznějšími metodami kreativního vzdělávání na KreatFestu, který pořádá Centrum uměleckých aktivit ve spolupráci s Centrem kreativního muzejnictví, Městskou knihovnou v Hradci Králové a Broumovem 2028.

Kreativní učení se stalo součástí kandidatury Broumova na Evropské hlavní město kultury pro rok 2028. Přestože se titul nakonec nezískal, samotná účast ve finále motivovala k pokračování této aktivity v celokrajské působnosti.

Lepší komunikace a klima ve třídě

Pilotní ročník kreativního učení v Královéhradeckém kraji je unikátní různorodostí zapojených škol s ohledem na nejrůznější potřeby žáků, stejně jako pestrostí oborového zaměření participujících

umělců. Následně podrobné vyhodnocení a zpětná vazba budou dobrým základem pro navazující ročníky. Společné úsilí uzavře každá třída veřejným vystoupením. „Koncept jsme převzali z Walesu, který je kolébkou i průkopníkem kreativního vzdělávání. V Česku jsou našimi mentory Společnost pro kreativitu ve vzdělávání. Kreativní učení podporuje ve školách prostor pro sebevyjádření, spolupráci a tím pádem zlepšování komunikace a klimatu ve třídě. Nejde jen o neoblíbené biflování, ale učení se prožitkem, do kterého se zapojují mysl i tělo,“ říká hlavní koordinátorka projektu Ilona Havlíčková z Centra uměleckých aktivit.

„Šíře zapojení škol v hradeckém kraji nás velice těší. Od těch otevřených novým vzdělávacím metodám přes ty rekněme nevybočující ze standardu až po školy se sociálně znevýhodněnými žáky či dětmi s různými vzdělávacími obtížemi. Můžeme díky tomu sledovat dopad na širokou škálu dětí a kolektivů s různou dynamikou. Zároveň pomůžeme těm, kteří jsou dnes vnímáni jako outsideři, posílit sebehodnotu nebo podpořit jejich chuť k dalšímu vzdělávání, a to není málo,“ doplňuje její kolegyně Petra Kultová, která provádí učitele a umělce celým procesem. ♥

Centrum uměleckých aktivit, příspěvková organizace
Tomkova 139/22
500 03 Hradec Králové

Ilona Havlíčková
+420 731 418 857
✉ kreativniuceni@cuahk.cz

Petra Kultová
+420 607 672 786
✉ konzultantkreativity@cuahk.cz

Hradecká galerie nabízí výpravy za velkým uměním i pro malé obdivovatele

Výjimečný zážitek ze setkání se špičkovými uměleckými díly, neopakovatelný pohled na svět očima nejlepších výtvarníků i návštěva nevšedního prostoru moderní architektury: Lákadla, která tradičně nabízí Galerie moderního umění v Hradci Králové. Dávno ale nejde o jakési skleníkové uzavřené prostředí určené úzké skupině vyhraněných „fajnšmekrů“, kunsthistorikům či vyvoleným. Právě naopak! Díky cílevědomě vytvářeným programům hradecké galerie se ve světě výtvarného umění cítí jako doma děti, školáci, studenti či dospělí, kteří mají zájem obohatit svůj život o zážitky spojené s autentickým setkáním s jedinečným jazykem výtvarného umění.

Vedení hradecké galerie cílí dokonce i na hendikepované. „Kromě duševního prožitku před obrazy nabízí galerie v posledních dvou desetiletích silný vzdělávací komponent. Ten je jak kulturně, tak i sociálně inkluzivní. Předkládáme širokou paletu doprovodných programů, speciálních akcí nebo pravidelné vstupy zdarma. Aktivity galerie umožňují všem lidem, a to nezávisle na jejich sociálním původu, vzdělání a životní úrovni, rovnoměrný přístup k akcím a programům galerie. Osobám zdravotně znevýhodněným se především individuálně věnuje edukační oddělení. Své programy také nabízíme nevládním organizacím zabývajícím se integrační činností cizinců,“ přibližuje široký záběr hradecké galerie ředitel GMU František Zachoval.

Díky tomu mohou návštěvníci v Hradci objevovat skvosty moderního umění pravidelně po celý rok v rámci nejrůznějších programů. Zahrnují například veřejné přednášky nazvané *Chvilky s uměním*. Ty se konají vždy první týden v měsíci. Oblíbená jsou poutavá vyprávění o životech umělců a jejich dílech ve výstavních expozicích pro dospělé a seniory s doprovodem kurátorů galerie.

“Pravidelné setkávání *Edu naproti* nabízí prostor pro sdílení zkušeností a oborovou diskuzi pedagogů pro rozvoj nejen výtvarné inspirace. To mohou lidé navštívit vždy druhou středu v měsíci od 10 a od 15 hodin. Poslední středa v měsíci patří pravidelně dětem od dvou do čtyř let ve výtvarném programu *Hrateliér*, kde se malými krůčky projdou světem hravých experimentů. Ten probíhá v čase od 10 a od 15 hodin,“ upřesňuje ředitel hradecké galerie.

Každý čtvrtek má galerie otevřeno až do 20 hodin, proto je tento den obvykle věnován dospělým a seniorům, kteří se rádi výtvarně realizují a nemají obavy z experimentů s výtvarnými technikami, materiály a jsou otevření nápadům a své představivosti.

Obrazárna je program pro děti od čtyř do deseti let a rodiče nebo náctileté do patnácti let, kteří se inspirojí vždy jedním vybraným dílem ze stálé expozice nebo krátkodobé výstavy a poté na něj společně reagují ve výtvarném ateliéru. Ten mohou zájemci navštívit jednou za dva týdny v pátek mezi 15. až 17. hodinou a v sobotu mezi 10. až 12. hodinou.

Během prázdnin edukační oddělení pravidelně pořádá speciální programy pro děti všeho věku. „V průběhu jarních prázdnin se každoročně koná *Jarní zašívárna*, v červenci a v srpnu probíhají *Letní otevřené ateliéry* a během podzimního volna mohou děti tvořit v rámci *Podzimního salonu*,“ popisuje František Zachoval.

Galerie vloni slavila sedmdesátku

Galerie moderního umění v Hradci Králové je příspěvková organizace kraje, která loni na podzim oslavila 70 let od svého založení. Historie galerie se vine od doby nesvobody přes politicky částečně uvolnění a normalizaci až po období rozmanité nabídky umění po roce 1989. Pokud pomineme do roku 1989 povinně prezentované a politicky zabarvené (indoktrinované) výstavy, je nepochybnitelným významem galerie kultivace společnosti, zkvalitnění lidských smyslů a představení děl, která akcelerují emoční prožitek.

Ke kulatým narozeninám připravili hradečtí galeristé milovníkům umění výpravnou výstavu *Hledá se mistrovské dílo* představující díla od konce 18. století až po současnost, kde prezentují více než 200 obrazů. „Výstava je specifická tím, že pomocí žetonů můžeme přímo ve výstavě hlasovat o díle, které se nám nejvíce líbí. Ta nejoblíbenější budou zařazena do následující stálé expozice plánované na rok 2025,“ doplňuje ředitel GMU.

Kromě pravidelných výstav v galerii probíhá pro veřejnost méně viditelná činnost, která spočívá v akviziční práci: nakupech významných a hodnotných děl pro naše sbírky. Ta jsou pak na různých výstavách postupně představována.

Tutschova sbírka: historická akvizice v Hradci

V letech 2021 a 2022 galerie zakoupila tzv. Tutschovu sbírku čítající více než 1300 děl převážně z období 70. let minulého století do let nultých. Jedná se o největší nákup v novodobé historii krajských galerií po roce 1989. „Na výstavě představujeme taková díla, kde převažuje česká postmoderna a konceptuální umění 70., 80. a 90. let 20. století. Za pozornost také stojí sběratelovy aktivity v zahraničí, díky nimž se jeho *galerie Na bidýlku* v Brně stala významným bodem na umělecké mapě a kam se sjížděli začínající umělci z celé Evropy,“ komentuje František Zachoval. Výstava *Jak sbírat umění: příběh Karla Tutscheho* probíhá ve dvou patrech galerie mezi 28. dubnem 2024 až do 12. října 2025.

Bližší informace najdou zájemci na webu:

www.galeriehk.cz/edukace

Z důvodů velké oblíbenosti a kapacitních limitů je třeba si na všechny programy Galerie moderního umění rezervovat místa přes e-mail edukace@galeriehk.cz.

Barokní krása zámku v Hoříněvsi vstává z popela

Příběhy se šťastným koncem nemusí být spojeny jen s hollywoodskými filmy či s olympijskými vítězi. Díky nezdolnosti a obětavosti nadšenců se jich mohou dočkat třeba i polozapomenuté památky. Přízeň osudu téměř v hodině dvanácté políbila barokní zámek v Hoříněvsi, jehož stěnami procházela historie našeho kraje. Bez entuziasmu i nezištné lásky ke kulturnímu dědictví by se ale jeho zdi už dost možná zhroutily.

Markéta Slaninová

Tuto původně středověkou tvrz přestavěnou do současné barokní podoby totiž v roce 2018 koupili manželé Slaninovi a pustili se do oprav. Díky nim se na zámek vrací život. Během čtyř let se jim podařilo opravit celou střechu zámku včetně krovů a obnovili také původní způsob prosvětlení půdních prostor unikátními skleněnými střešními taškami.

„Teď chystáme pronájem netradičního bydlení v barokních prostorech s plně moderním zázemím při zachování historické atmosféry zámku. Postupně v jednom z pater obnovujeme pokoje, aby se k nám mohli co nejdříve nastěhovat lidé, kteří mají ke starým stavbám úctu,“ říká v našem rozhovoru Markéta Slaninová, jež vlou s manželem Zdeňkem převzala od vedení Královéhradeckého kraje ocenění za příkladnou péči o kulturní dědictví regionu.

Co vás vedlo k tomu koupit si zámek? Byl to váš sen, nebo jste uviděla zámek v Hoříněvsi a takzvaně se zamilovala na první pohled?

Hledala jsem nějakou starou stavbu, kterou bych mohla opravit, aby přežila pro příští generace. Jen jsem si představovala něco malého, třeba kapličku nebo vodojem. V roce 2013 mi kamarádi posílali nápady na koupi. Jedním z tipů byl zámek v Hoříněvsi. Říkala jsem si: „No nechodte si prohlédnout zámek!“ Procházet se starými stavbami miluji od malička. Do zámku jsem se zamilovala, ale nejprve to nevyšlo. Nebylo dost peněz. Až v roce 2018 jsme se o zámek opětovně zajímali a povedlo se.

Návrh přestavby někdy bývá připisován Janu Blažejí Santinimu.

Prosím přiblížíte čtenářům historii zámku?

To musíme opravdu do hluboké historie: Zbraslav, nejvyšší číšník krále Václava I., je asi nejstarším zaznamenaným majitelem tvrze, která stála na místě zámku. Z té doby se zachovala část sklepení. V roce 1238 Zbraslav umírá a odkazuje tvrz své manželce Domaslavě. Přeskočím různé majitele na tvrzi a zmíním dobu po třicetileté válce, kdy stavbu zničili Švédové. A pak hrabě Gallas od roku 1661 buduje zámek a žije tu s rodinou. V roce 1674 zámek i s vesnicemi prodává Janu Šporkovi, kdy zámek barokními úpravami získává podobu dvoupatrového paláce doplněného o tři věže.

Sedláci, ti, co špatně dopadli u Chlumce, v roce 1775 pobořili i náš zámek, takže má věže jen dvě a o patro méně. Nynější podobu nejspíš zámek získal ve 20. letech 18. století, návrh přestavby někdy bývá připisován Janu Blažejí Santinimu.

Od roku 1790 je Hoříněves převážně v majetku Habsburků, kteří zde měli zázemí pro správcovství svého majetku v hradeckém kraji, takový svůj dobový „krajský úřad“.

Od roku 1918 je majetek Habsburkům zabaven státem a tento zámek spravoval až do sametové revoluce tzv. Státní statek.

V jakém stavu byl zámek, když jste ho koupili, a co bylo nutné opravit nejdříve?

Bylo to smutné podívání: Na střeše věží rostly břízy, dírami ve střeše přšelo, takže trámy na půdě byly uhnílé a stropy na mnohých místech propadlé. Okna rozbitá a vylomená, nejen sklepení plné odpadků. Kde nebyly odpadky, tam bylo pusto a vyrabováno. Taková pohádka o Šípkové Růžence se zarostlým zámekem, který se musí probudit.

Asi vás nepřekvapí, že jsme se pustili do opravy střechy a půdy. Tedy až po vyčištění od všech hromad odpadků.

Za rekonstrukci střechy jste v loňském roce získali krajské ocenění Hereditas obligat za příkladnou péči o kulturní dědictví. Jak náročná rekonstrukce byla?

Opravenou střechu můžete obdivovat spolu s námi. Díky úžasným tesařům panu Jůnovi a Pulkrábkovi byla nová střecha vlastně „hračka“. Trochu přeháním, byla to výzva a výzvy máme rádi! Když chyběly

tašky bobrovky, tak se sháněly všude po republice. Když se přestaly vyrábět naše hřebenáče, které jsme potřebovali na věž, tak nám pomohli i ze zahraničí. Když nebylo dřevo, pomohl hrabě Kinský. Měli jsem velké štěstí na skvělé řemeslníky, kteří do toho šli srdcem jako my. Představte si, když dva padesátimetrové jeřáby sundávají korouhev ze střechy. To je „koncert pro jeřáby“ a vy se jen kocháte!

Sedláci, ti, co špatně dopadli u Chlumce, v roce 1775 pobořili i náš zámek. Takže má věže jen dvě a o patro méně.

Jakou roli sehrály skleněné střešní tašky při obnově původního způsobu prosvětlení půdních prostor?

Původně to nebylo nic zvláštního. Skleněné tašky se používaly na prosvětlení půd často. Rozhodně jsme je chtěli do střechy vrátit. První snesenou várku skleněných bobrovek jsme se snažili vydrbat od zašlé stoleté špíny. Bylo to náročné. Leckterá taška praskla, byly křehké. Vzácností se staly, když jsem zjistila, že se skleněné bobrovky již nevyrábí. Jen plastové. Takže jsme vlastně čistili poklad! Další várku jsme hýčkali: Rozbilo se jen pět tašek. Celkem sto padesát skleněných nablýskaných tašek se vrátilo na střechu.

A jaká fáze oprav vás čeká nyní?

Chystáme pronájem netradičního bydlení v barokních prostorech s plně moderním zázemím při zachování historické atmosféry zámku. Postupně nyní obnovujeme pokoje v prvním patře, aby se k nám mohli co nejdříve nastěhovat lidé, kteří mají ke starým stavbám úctu.

Jak říkají sousedé: ať je vidět, že se něco daří!

Založili jste Spolek „Zámek Hořiněves ožívá“. Co všechno máte v plánu do budoucnosti?

Chceme pořádat workshopy starých řemesel, protože i nás majitele baví vyrábět tak, jak se poctivě řemeslo dělalo dříve. Setkávají se u nás i výtvarníci a další umělci, protože máme rádi okolo sebe kreativní a podnikavé lidi. Už jsme pořádali i koncert v zahradě pod věžemi. Rádi u nás přivítáme další nadšené návštěvníky. O probíhajících akcích informujeme na stránkách www.zamekhorineves.cz nebo na facebook.com/zamekhorineves.

Prozradíte nám, co vás čeká v nejbližší době?

Těšíme se na první nová okna do ulice, abychom potěšili i kolemjdoucí. Jak říkají sousedé: Ať je vidět, že se něco daří!

Královéhradecký kraj již několik let oceňuje nezdolné úsilí aktivních dobrovolníků, kteří se starají o památky na území kraje. Ocenění Hereditas obligat (z lat.: Dědictví zavazuje) je určeno všem výjimečným lidem, obcím nebo spolkům, kteří se do záchrany často zapomenutých nebo zanedbaných památek nezištně pouštějí. Nominace na udělení ceny Hereditas obligat může podávat jakákoliv fyzická či právnická osoba, vždy od 1. ledna do konce února příslušného roku. Podrobné informace k ocenění jsou k nalezení na stránkách kraje www.khk.cz. Další dotazy je možné směřovat e-mailovou formou na pamatky@kr-kralovehradecky.cz.

Hvězdárna v Úpici seznámí s nebeskými tělesy dokonce i nevidomé

Kdybychom v Česku hledali místo, kde to mají nejen děti ke hvězdám nejbliž, určitě bychom museli vyrazit do Úpice. Již od svého založení se toto astronomické pracoviště, ve kterém působí také seismická stanice provozovaná Geofyzikálním ústavem AVČR a meteorologická stanice Českého hydrometeorologického ústavu, zaměřuje na zprostředkovávání zážitků s vesmírem pro děti, mládež i dospělé.

V tomto směru slouží úpickým hvězdářům od loňského podzimu nový významný pomocník: návštěvnické a odborné astronomické pozorovací centrum. To posunulo klasická pozorování hvězdné oblohy na novou úroveň.

„Právě zde se může návštěvník mnohem lépe a důvěrněji než dříve seznámit s vědeckými experimenty prováděnými na hvězdárně. Skrze velké monitory lze nahlédnout na Slunce prostřednictvím specializovaných dalekohledů, které jsou jinak návštěvnický nepřístupné. Uvidí živé záznamy přístrojů registrujících sluneční erupce, případně se lze zaměřit na aktuální výstupy meteorologických a seismických měření,“ líčí ředitel úpické hvězdárny Marcel Bělík.

Centrum hraje nezastupitelnou roli i v případě špatného počasí, kdy například sluneční teleskopy nemohou pozorovat. V takovém případě je možné nahlédnout do historických záznamů a prohlédnout si zajímavé obrazy Slunce. To se ovšem týká i nočních pozorování a třeba i sledování meteorů. Vše je doplněno o pohledy na oblohu zprostředkované celooblohovými kamerami.

V posledních několika letech se v Úpici začali výrazněji věnovat též osobám s různými zdravotními postiženími. Pro výjezdní akce i pro pozorování na hvězdárně tam mají k dispozici specializovaný dalekohled umožňující pozorování oblohy i z vozičku. Pro nevidomé či slabozraké jsou zase připraveny nejen na celé hvězdárně, ale i při výjezdech astronomů, celé kolekce různých hmatových modelů, včetně knih a unikátního „hmatového“ planetária.

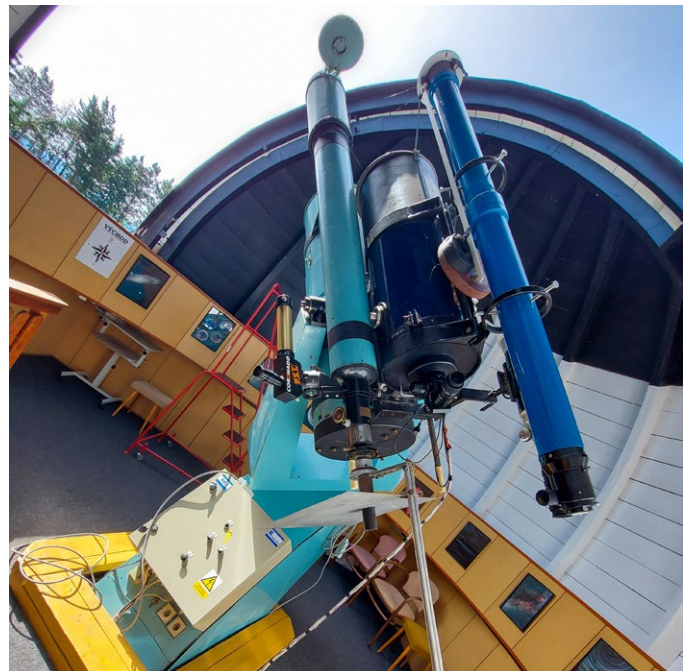
„Pro hendikepované je přístupný také celý komplex návštěvnického centra. Ti zde mohou zažít moderní technikou zprostředkovaný astronomický pohled dalekohledem. A nejedná se pouze o návštěvníky s pohybovými zdravotními problémy. Pohled na vesmír zde mohou zažít i například nevidomí díky kolekci haptických modelů astronomických objektů,“ prozrazuje ředitel úpické observatoře.

Na své si přijdou také senioři, kterým se Úpici dlouhodobě věnují. „Za seniory vyjíždíme do pobytových zařízení a jsme pochopitelně připraveni na jejich návštěvy i u nás, kde se jim samozřejmě dostane plné péče a výkladu,“ říká Marcel Bělík.

Klasičkou návštěvu hvězdárny je možné po domluvě doplnit i o zážitkový program „Noc na hvězdárně“, přinášející další zážitky pod hvězdnou oblohou.

O dlouhodobém zaměření úpické hvězdárny na objevování vesmíru pro nejmladší svědčí letošní již 66. ročník tamního dětského astronomického tábora. „Ani během roku nezůstává naše mladá generace bez astronomie. V současné době pro ně zajišťujeme pět astronomických kroužků nejen v Úpici, ale i v okolních městech. Naši lektori jsou tak připraveni i na mladé návštěvníky a rodiny s dětmi, kterým se dostane výkladu a maximální péče. Zejména děti, ale i dospělí si mohou vyzkoušet i některé astronomické pokusy a experimenty,“ doplňuje ředitel úpické hvězdárny, kterou zřizuje Královéhradecký kraj.

Astronomie je velmi hezká věda, plná tvarů, barev, zvuků a třeba i vůní. A právě s těmito zážitky se lze při poznávání vesmíru v Úpici setkat v Hvězdárně v Úpici. Návštěvu hvězdárny lze spojit i s „dotykem“ s místem, kde se věda „tvoří“. Již od otevření v roce 1959 se totiž kromě hlavního poslání – popularizace astronomie – zabývají úpíčtí astronomové i vědou. Zejména sledováním Slunce a sluneční aktivity. Stranou nezůstávají pozorování proměnných hvězd, exoplanet, meteorů, komet či planetek.

„Jádro astronomických pozorování pro veřejnost je kopule o průměru šest metrů, kde je umístěna soustava pozorovacích teleskopů určených ke sledování Slunce, Měsíce a planet, stejně tak jako hvězd, hvězdokup, mlhovin a galaxií. Právě zde návštěvník na vlastní oči pohlédne až již do hlubin temného vesmíru, tak bezpečným způsobem i na horký a jasný povrch našeho Slunce. Zejména pro děti jsou určena pozorování planet a Měsíce,“ uzavírá ředitel Marcel Bělík. ◀

Podrobnější informace na:

➔ www.obsupice.cz

➔ www.facebook.com/obsupice

Klášterní zahrada v Opočně žije!

Jaké jsou další plány na rozvoj celého areálu?

Zahrady bývalého kapucínského kláštera v centru města Opočna ožívají. Díky dosavadním aktivitám Královéhradeckého kraje a projektu Komunitní zahrada kapucínského kláštera v Opočně s finanční podporou Fondů EHP 2014–2021 se podařilo v klášterním areálu nastartovat jeho zásadní proměnu. Cílem tohoto projektu bylo zajistit otevření dříve nepřístupného areálu pro veřejnost a jeho částečnou revitalizaci.

Projekt Komunitní zahrada kapucínského kláštera v Opočně zpřístupnil klášterní zahrady veřejnosti. Trval od dubna 2022 a definitivně skončil v prosinci 2023. Během půldruhého roku trvání projektu *Komunitní zahrada kapucínského kláštera v Opočně* se podařilo například uspořádat pravidelná setkání s místní komunitou či tesařský workshop, kterého se zúčastnili i mistři tesařství z Norska. Vznikly tak některé části mobiliáře této zahrady. Lidé se mohli také zúčastnit různých vzdělávacích aktivit. Vloni v květnu se díky tomuto projektu uskutečnilo slavnostní otevření zahrady veřejnosti.

Z historie kláštera

Ojedinelý raně barokní komplex postavený v letech 1676–77 Bernardem Minellim je situován do východního rohu dnešního Kupkova náměstí. Prostá a typická kapucínská architektura 17. století byla po požáru v roce 1733 nejen opravena (1733–1735 – z této doby pochází i vnitřní zařízení kostela), ale následně doplněna přístavbou křížové chodby a mariánské kaple (1761). Řádu kapucínů sloužil klášter až do počátku padesátých let dvacátého století, kdy došlo k systematické likvidaci církevních řádů. Poté zde sídlil až do roku 2007 ústav pro péči o hluchoněmé a slabomyslné ženy. Poté byl klášter prázdný a nevyužitý. Nicméně celý komplex je od roku 1958 kulturní památkou.

Nová jiskřička naděje na navrácení života tomuto místu přišla z iniciativy Královéhradeckého kraje, kterému se za tímto účelem podařilo získat finanční prostředky z tzv. Norských fondů. Tato iniciativa byla tím pomyslným polibkem, který vdechl klášteru nový život. V rámci projektu zde byla vybudována komunitní zahrada, jejímž prostřednictvím se podařilo ke klášteru přitáhnout patřičnou pozornost. Zároveň byl v Opočně nastartován celospolečenský dialog o dalším využití kláštera. Z něho vyplynulo, že hlavním požadavkem veřejnosti je zpřístupnění klášterní zahrady jako oázy klidu a míru v centru města, která bude zároveň sloužit místní komunitě jako místo pro setkávání a aktivní trávení času.

Na sklonku roku 2022 se správy klášterního areálu ujalo rychnovské muzeum a klášter se stal jeho čtvrtou pobočkou. Neznamená to však, že by tím skončily snahy a aktivity nastartované projektem komunitní zahrady. Právě naopak. V součinnosti Královéhradeckého kraje a muzea se podařilo uspořádat několik kulturních akcí, které klášter naplnily životem. Velkým okamžikem bylo zejména květnové Slavnostní otevření komunitní zahrady a s ním spojený koncert opočenské základní umělecké školy a Filharmonie Hradec Králové. Následovaly další menší i větší kulturní akce, komentované prohlídky či výstavy.

Pro otevření klášterní zahrady veřejnosti bylo nezbytné ji nejdříve vyčistit a zkultivovat. Již v roce 2022 tak byly ze zahrady odstraněny zchátralé novodobé přístavby, které kvůli použitým materiálům představovaly nejenom estetickou, ale především ekologickou záležitost. Z areálu také zmizely různé deponie stavebního i jiného odpadu. Byly prořezány stromy a vykloučen plevel. Přípravné práce se zaměřily také na vlastní klášterní budovy. Vyklizen a znovu zprovozněn byl také domek zahradníka, který dnes funguje jako zázemí správy kláštera. Ze zajištění neprostupných křovin a zplanělých růží se také podařilo vysvobodit srdce kláštera – tzv. rajský dvůr a unikátní zastřešenou studnu. Započato bylo i s opravou historických komínů, které již hrozily zřícením. První z nich se již vrátil do své barokní podoby, zbylé jej budou následovat v letošním roce.

Místo s bohatou historií a neopakovatelným geniem loci

Plány do budoucna

V rámci evropského projektu vznikl Dokument Strategie rozvoje kláštera a návrh koncepce pro jeho nové využití od ateliéru City Upgrade. Studio navrhuje kroky, díky nimž by se měl klášterní areál postupně stát jedinečným centrem Opočna i celého Podorlicka. Návrh

pro jeho budoucí využití vychází z propojení kultury, vzdělávání, léčitelství či sociální problematiky spojené s přístupem široké veřejnosti. Navazuje tak na původní poslání působení kapucinského řádu v opočenském klášteře.

Variant využití kláštera je více. Nyní se z návrhů a možností vybírá jedna konkrétní cesta. Budoucnost kláštera je však v každém případě spojena s otevřením veřejnosti. Zahrada by mohla být v parkovém režimu přístupná celoročně tak, aby si zde každý mohl užívat klidu. Podaří-li se sehnat dostatek finančních prostředků, budou postupně opravovány a zpřístupňovány i samotné klášterní budovy. V budoucnu by zde mohla sídlit například městská knihovna či by zde mohlo být provozováno zážitkové ubytování. Počítáno je také s tím, že některé prostory budou využity pro potřeby místních komunit. Vybranými částmi areálu budou nepochybně také procházet prohlídkové okruhy, protože klášter již nyní poutá pozornost turistů. Historický, památkově chráněný a léta uzavřený areál se tak plně propojí s životem města a doplní již tak bohatou turistickou nabídku.

Byli jste již v opočenských klášterních zahradách? Pokud ne, určitě je navštivte a vychutnejte si zdejší neopakovatelnou atmosféru. Otevírací doba zahrady je během května a září od pondělí do neděle od 8:00 do 20:00. V říjnu po celý týden od 9:00 do 16:30.

Více ke koncepci na stránkách

opocno.cityupgrade.cz

Odejít z domova v rané dospělosti je vždy těžké. Což teprve z dětského domova!

Kraj cíleně pomáhá dětem z dětských domovů úspěšně vstoupit do dospělosti a bojovat s jejími nástrahami

Dětství. Pro mnohé nostalgická vzpomínka na bezpečnou náruč vždy připravenou obejmout, podpořit či podržet, zázemí, ve kterém se lidé během dospívání pomalu orientují v docela novém světě dospělých. Pro děti vyrůstající v dětských domovech je dětství tak trochu jiné. Jejich dětství vlastně vůbec není obyčejné. Dospívání a vstup do dospělosti, ve kterém se začne rozhodovat, zda budou ve svém životě opravdu úspěšné a dokážou se postavit na vlastní nohy a vyrazit cestou, kterou by si pro sebe skutečně přáli, je pro ně možná nejsložitějším obdobím. Často to zjistí, stejně jako děti z úplných rodin, vlastně až s velkým odstupem. A přesto, že péče o děti v dětských domovech je dnes na dobré úrovni a velice kvalitní, křehkost skutečné připravenosti do života se u těchto dětí projeví právě při vstupu do dospělosti.

Když se v 18 letech stanou dospělými a dál nestudují, jejich pobyt v ústavní péči končí. Opustí dveře dosavadního bezpečí domova a se svou aktuální situací, ale i s minulostí v biologické rodině, zůstávají najednou samy. V takovém okamžiku by se ocitly v obrovské nevýhodě nejen oproti dětem z úplných rodin. Vlastně v nebezpečí.

Zpočátku se proto tito mladí lidé mohou opřít o pomoc sociálních pracovníků v otázkách bydlení, hledání práce či pro kontakt na sociálního kurátora. Život je přece příliš komplikovaný a do osmnácti let nikdo nezvládne obsáhnout všechny jeho výzvy, příležitosti a hlavně rizika. A jako svět není ideální, tak není nikdo dokonalý. Dosavadní způsob zajištění těchto čerstvých dospělých se dnes ukazuje jako nedostačující.

Tlak společnosti vyžaduje, aby byli úspěšní, nechytali se do dlouhých pastí, měli kde a z čeho žít, našli si práce, která bude naplňovat jejich představy a těšit je a mohli založit rodinu... Rodinu, po které možná celoživotně touží.

Proto se Královéhradecký kraj pustil do projektu *Podpora procesu transformace péče o ohrožené děti v Královéhradeckém kraji*, která má výrazně zvýšit účinnou a užitečnou podporu těchto nových „dospěláků“. Ve skupinách deseti až patnácti dětí ve věku od 14 do 18 let se s těmito tématy aktivně pracuje, svolávají se případové

konference či zážitkové vzdělávací výjezdy. Tato aktivita dává možnost ověřit metodiku Královéhradeckého kraje („Metodika pro přípravu dětí na odchod z dětského domova“) v praxi a dále lépe nasměrovat pomoc těmto dětem.

...aby budoucnost neplánoval dětem někdo jiný

Na počátku aktivity se oslovují všechny orgány sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) a ve spolupráci s odborem školství i dětské domovy v Královéhradeckém kraji. Prostřednictvím této výzvy se vytipovávají děti vhodné k zapojení do těchto aktivit. Byla vybrána skupinka dětí, které jsou každý měsíc navštěvovány. Témata těchto návštěv jsou vybírána právě s ohledem na přípravu dítěte na jeho budoucí život: řeší se volba povolání, vzdělání, bydlení, důležité je hospodaření s financemi, vztahy, rodičovství... Každé dítě je ale „své“, má svůj „příběh“ a pro něj důležitý směr života. Je důležité, aby se mladí dospívající z dětských domovů nad svojí budoucností sami upřímně zamýšleli. Je důležité, aby jim nebyla budoucnost naplánována „zvenku“. Je důležité, aby sami usilovali o směr, kterým chtějí v životě jít, a přemýšleli, co pro to mohou sami udělat. Situace je pro ně nepřehledná, nejsou zvyklí takto přemýšlet. I s ohledem na jejich věk, kdy jsou pro ně důležité jiné cíle, třeba první lásky, je obrovsky důležité děti k tomuto nasměrovat s dostatečným předstihem, aby svoji situaci neřešily najednou pár měsíců před odchodem z dětských domovů, kde byl život – paradoxně – snazší.

Schůzky s dětmi mapují vždy situaci jednotlivého dítěte a zaměřují se na témata, která by byla potřeba k řešení na jejich případové konferenci. Ukazuje se, že je pro tyto děti důležité nejen praktické vzdělání pro život, ale i širší síť lidí kolem nich, na které se mohou v budoucnu obrátit a na které jsou zvyklé. Často je důležité zaměřit se na práci s jejich biologickou rodinou, a to i přesto, že jsou nyní děti v ústavní péči, během níž se s rodinou obvykle již nepracuje. Jako důležité téma se také ukazuje jejich vzdělání a volba povolání, aby studovaly opravdu to, co je těší, a dokázaly své touhy realizovat a tedy pro ně také skutečně upřímně něco udělat. V neposlední řadě je třeba zmínit téma vytváření posilujících nedestruktivních vztahů.

Příprava dospívajících na úskalí života dospělých

Situace dětí se proto konzultuje také s řediteli a sociálními pracovníky dětských domovů a s klíčovými sociálními pracovníky OSPOD. Na návštěvy s dětmi navazují případové konference, kterých se děti samy účastní. Předmětem těchto akcí je stanovení cílů s ohledem na přání a potřeby budoucích dospělých – vše se dále promítá do sestavení dokumentů, které jsou pro další směřování dětí důležité: Individuálních plánů ochrany dítěte a Plánu rozvoje osobnosti dítěte, případně do plánování spolupráce sociálního kurátora pro dospělé se zletilým klientem.

Případové konference se ukazují být cenným a nepostradatelným nástrojem při přípravě mladých dospívajících na jejich život. Je důležité, aby se setkávali sociální pracovníci dětských domovů a klíčoví sociální pracovníci OSPOD a byli v přípravě dítěte na život jednotní. Je zapotřebí, aby se případové konference uskutečňovaly od 14 let věku dítěte pravidelně.

Důležitou roli hraje důkladná příprava dětí na zvládnutí konferencí, které jsou pro úspěšné dosažení cíle klíčové. Jsou totiž pochopitelně nejisté, nemají odvahu či mnohdy ani neumí přesněji formulovat představy o tom, co by si přály, natož ve skupině dospělých. Často se stává, že se jim vnitřně odvíjí jiný příběh jejich budoucnosti, než jaký navenek artikulují sociální pracovníci. V budoucnu, kdy z dětského domova odejdou, pak děti upřímněji směřují za svými skutečnými přáními, která byla spolu s jejich úskalími či dokonce nedostupností doposud skrytá (např. vrátit se do rodiny). A je nabíledni, že mnohdy plnění takových „snů“ dopadá špatně.

Vzdělávací výjezdové akce

V rámci realizace tohoto projektu děti absolvují vzdělávací víkendové zážitkové akce v příjemném prostředí, třeba na chalupě v Orlických horách. Tyto akce organizuje Salesiánský klub mládeže, z. s. Centrum Don Bosco, jejichž iniciativa je velice kvitována a oceňována. Těchto akcí – víkendů - se během celého projektu uskuteční osm.

Smyslem těchto akcí je neformální předání informací a dovedností v oblastech praktických pro samostatný život, jako je hospodaření v domácnosti, otázky zaměstnání, bydlení, jednání na úřadech apod. Řeší se také navázání na kontaktní osoby a potřebné služby, možnost posunu v osobním rozvoji mladého dospívajícího jako je zdravé sebevědomí, samostatnost, komunikace a další nezbytné opory.

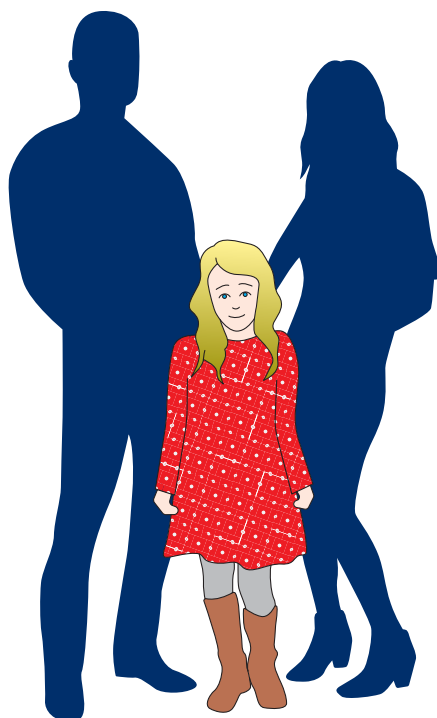
<https://www.khk.cz/cz/poskytovatele/projekty/rozvoj-7/vystupy/metodika-pro-pripravu-deti-na-odchod-z-detskeho-domova-336300/>

Zkuste pěstounství!

Hledáme náhradní rodiče pro opuštěné děti.

Královéhradecký kraj stále hledá nové pěstouny. V roce 2023 zájem o náhradní rodinnou péči klesl. Královéhradecký kraj eviduje 41 žádostí, z toho je 22 žadatelů o pěstounskou péči, 6 žadatelů o přechodnou pěstounskou péči a 13 žadatelů o osvojení. V porovnání s rokem 2022 jde o prudký pokles celkových zájemců. V roce 2022 evidoval Královéhradecký kraj 60 žádostí o náhradní rodinnou péči, z toho 23 žádostí bylo o pěstounskou péči, 18 žádostí o přechodnou pěstounskou péči a 19 žádostí o osvojení.

Díky kampani Staň se náhradním rodičem se Královéhradeckému kraji daří udržovat počty zájemců o klasickou pěstounskou péči v průměru kolem 20 žadatelů za rok a jsme rádi, že počty klasických pěstounů neklesají. Evidujeme převážně zájemce k dlouhodobému pěstounství pro jedno dítě, spíše dívku do šesti let. Zájem o přechodnou pěstounskou péči se stále nedaří Královéhradeckému kraji dlouhodobě udržet na vyšším průměru, zvýšení počtu žadatelů bylo pouze jednorázové, a to v roce 2022. Královéhradecký kraj tedy stále hledá přechodné pěstouny a dlouhodobé pěstouny, preferujeme pěstouny se zaměřením na děti starší šesti let, děti se specifickými potřebami a sourozenecké skupiny. ♥

Mladí dospělí, kteří prožili dětství v dětských domovech

Dětský domov. Prostředí, které chce maximálně nahradit něco, co nahradit nikdy úplně nejde: láskyplnou péčí rodičů. Dětský domov je rodič - instituce. Přesto stále vlastně rodič. Tak bychom si to přáli. Během posledních let péče v dětských domovech výrazně pokročila. V mnohém se dětským domovům v Královéhradeckém kraji daří rodičovské náruči skutečně velice přiblížit. Stávají se skutečnou náhradní rodičovskou náručí. A stále se snaží zdokonalovat.

„Už dávno u nás nenajdeme ‚sirotčince‘ s dvaceti postýlkami na pokojích. V domovech žijí děti v osmičlenných skupinách, v prostorách, které hodně připomínají byty. Ale je čas pokročit zase o kousek dál a umožnit dětem, které nemohou vyrůstat ve svých vlastních rodinách, co možná nejobyčejnější dětství a tím i vyšší šanci na optimální vstup do dospělosti,“ popisuje Tereza Čejková, koordinátorka péče o ohrožené děti a rodiny v Královéhradeckém kraji.

A dnes už dospělá dívka, které dětský domov nahrazoval v dospívání rodiče, jí dává za pravdu: „Ano, to už nebyl jen nácvik na život, bylo to běžnému dospívání daleko blíž,“ potvrzuje dnes už třicetiletá žena.

Od roku 2023 se proto v Královéhradeckém kraji realizuje řízený proces transformace péče o ohrožené děti a rodiny. Jednou z důležitých součástí je také deinstitucionalizace dětských domovů. „Cílem deinstitucionalizace je odstranění ústavních prvků výchovy a přiblížení se životu v běžné domácnosti. Nejde jen o opouštění velkých starších budov a přechod do bytů v běžných zástavbách, ale hlavně o vyšší míru individualizace péče. Děti mají žít v lokalitách s dostupnějšími službami, mají k dispozici prostory, které nabízejí vyšší míru soukromí dětí,“ přibližuje koordinátorka péče o ohrožené děti a rodiny na území hradeckého kraje.

Koordinátorka procesu transformace se schází s mladými dospělými, kteří prožili dětství v dětských domovech Královéhradeckého a Pardubického kraje. Hodnotí s nimi pobyt v ústavní péči. Upřímně probírají jejich autentický pohled: co pro ně bylo v dětství nejdůležitější, nebo co jim v dětském domově chybělo.

Většina mladých dospělých má svého oblíbeného vychovatele nebo vychovatelku, na které vzpomíná, a mnohdy jsou stále v kontaktu. V každém domově se našel dospělý, který byl dítěti blízký a kterému mohlo důvěřovat. A takový vztah hodnotí všichni jako to nejdůležitější. Je tu ale spousta dalších aspektů, které nejsou zanedbatelné.

„Vadilo mi, že jsme měli opravdu velmi nízké kapesné. Dělal to asi 100 Kč na týden. Z toho se člověk opravdu hospodařit nenaučí,“ poznamenal třeba dvaadvacetiletý mladík na jednom z těchto setkání.

Teprve otevřenost a znalost skutečné perspektivy na „ústavní péči“ může otevřít cestu k efektivnímu zlepšení prostředí pro děti, které vychovávala „instituce“. „Jo, vařili jsme si cvičně o víkendech, ale ono je fakt velký rozdíl, když si najednou musíte opravdu chystat jídlo na každé den a na celý den. Realita byla taková, že jsem dlouhou dobu prostě jedl jen chleba s kečupem. Když najednou máte vlastní děti, tak takhle už pokračovat nemůžete,“ přiznal další jiný mladý muž svízele svého nového, dospělého života.

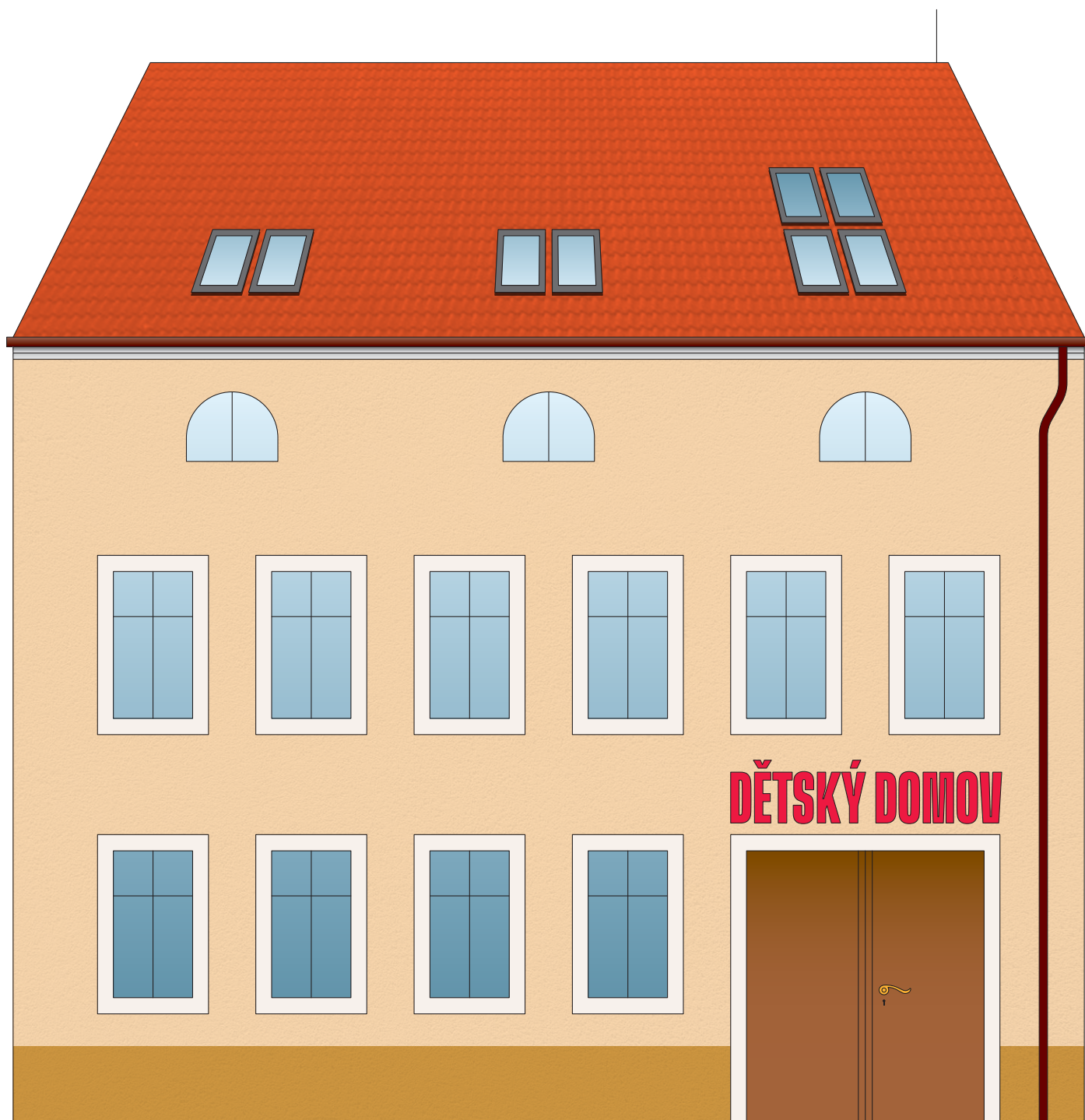
Děti z dětských domovů musí v dospělosti stále čelit předsudkům, které by mnozí z nás v dnešní společnosti už nečekali.

„Lidé nerozumí tomu rozdílu mezi dětmi, co se třeba perou a kradou, a těmi, které prostě jen měly smůlu a přišly o rodiče. Říkali o nás, že jsme z polepšovny, nebo i hůř,“ postěžovala si na jednom ze setkání s koordinátorkou třicetiletá žena.

Dětský domov může paradoxně poskytovat pro mnohé až přílišnou podporu či dokonce „pohodu“, kterou náhle nahradí svoboda, jež může mnohé děti v dospělosti zaskočit.

„Já jsem si po odchodu z dětského domova neuměla vůbec poradit s časem po práci. My jsme prostě měli pořád všechno naplánované. Ani na vycházky vlastně nebylo kam jít, všechno daleko, pěšky po silnici. I můj přítel říká, že se ve spoustě věcí chovám pořád prostě jinak,“ říká dnes už dospělá dívka, která vyrostla v dětském domově.

V hradeckém kraji stále přetrvávají rozdíly mezi jednotlivými domovy ve schopnosti skutečně připravovat děti na budoucí dospělý život a postupné předávání zodpovědnosti za vlastní rozhodování a schopnost žít samostatně. „Všichni oslovení mladí dospělí se shodli na tom, že možnost žít v běžném bytě, místo většího ústavního zařízení, by jim bývala určitě pomohla,“ shrnuje Tereza Čejková.

Opouštění velkých ústavních zařízení počítá také s menšími skupinami dětí a posílením personálu dětských domovů. „Vadilo mi, že ta moje oblíbená teta na mě nemá dost času. Vlastně jsem zůstal pořád takovej nedomazlenej,“ upřímně prozrazuje jeden dnes už dospělý bývalý klient dětského domova.

Na lidech záleží...

V dětských domovech v Královéhradeckém kraji je mnoho skvělých odborníků, kteří dětem pomáhají se srdcem na dlani. V jejich práci je ale mnoho limitů, které jim deinstitucionalizace pomůže odstraňovat.

„Péče o děti se závažnými projevy v chování je samozřejmě velice náročná psychicky. V současném systému dochází k situacím, kdy jsou vychovatelé a vychovatelky také na hranici svých fyzických sil. Součástí transformace je také vyšší podpora vzdělávání, terapeutické pomoci dětem i vhodné umístění bytů, které děti vítají,“ uzavírá Tereza Čejková, koordinátorka péče o ohrožené děti a rodiny na území Královéhradeckého kraje.

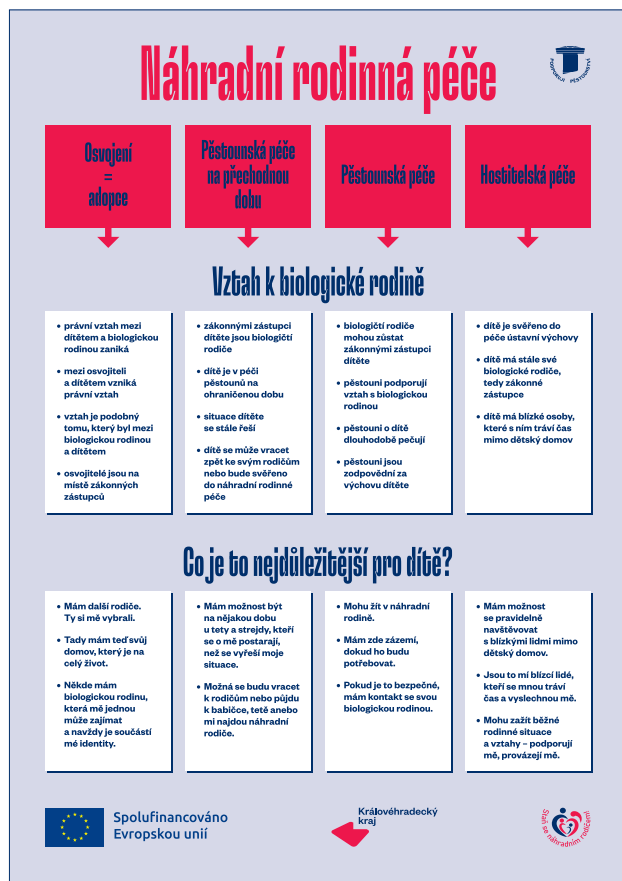
Výstava: Náhradní rodinná péče aneb otevřená náruč pro děti

Uvažujete o pěstounství či nemáte v tématu náhradní rodinné péče jasno? Chtěli byste se dozvědět více? Využijte této možnosti a přijďte navštívit jedinečnou výstavu, která se věnuje tématu náhradního rodičovství: Dozvíte se základní informace o všech typech náhradního rodičovství, jako je pěstounská péče, přechodná pěstounská péče, osvojení, hostitelská péče a mnohé další.

Plastický vhled do tohoto světa vám zprostředkují autentické rozhovory s pěstouny z našeho kraje, kteří výstižně popisují, co pro ně i děti pěstounství znamená.

Vloni výstava proběhla ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové, kdy byla spojena s besedou na téma „Pěstouni o pěstounství“. Posluchači se mohli dozvědět o tom, jaké to je pečovat o přijaté dítě od pěstounky, která s manželem pečuje o chlapečka, který jim přirostl k srdci, stal se členem jejich rodiny, bratrem jejich vlastních dětí a mnoha způsoby každý den obohacuje jejich život. Tato rodina má zároveň zkušenosti s hostitelskou péčí.

Další výstavy proběhly v Obchodním centru Aupark v Hradci Králové a Oblastní nemocnici v Náchodě či Městské knihovně v Hradci Králové a další výstavy budou probíhat.

Osobní zkušenost s pěstounstvím
www.stansenahradnimrodicem.cz

To, že má člověk obavy o to, aby zvládl péči o dítě, které má nějakou zátěž, je pochopitelné. Jak už mnohokrát zaznělo, my jako pěstouni máme obrovskou podporu ze strany provázejících organizací a úřadů. Člověk na to není nikdy sám.

Spolufinancováno Evropskou unií | Královéhradecký kraj |

Osobní zkušenost s pěstounstvím
www.stansenahradnimrodicem.cz

Přineslo nám dvě krásné děti, bez kterých si neumíme náš život představit. Učí nás bezpodmínečné lásce a nemít přehnaná očekávání. Učí nás nelpět na hmotných věcech. Ukazuje nám, jací opravdu jsme a na čem v životě opravdu záleží.

Spolufinancováno Evropskou unií | Královéhradecký kraj |

Osobní zkušenost s pěstounstvím
www.stansenahradnimrodicem.cz

Pokud máte obavy z něčeho neznámého, je to přirozené. Možná však budete překvapeni, kolik nápomocných lidí potkáte. Možná budete číst i neveselé příběhy nebo uslyšíte o překážkách. Nenechte se jimi odradit. Vaše cesta může být úplně jiná.

Spolufinancováno Evropskou unií | Královéhradecký kraj |

Děkujeme, že se staráte o opuštěné děti

Najít opuštěným dětem nové náhradní rodiče, bojovat s mýty a předsudky, které náhradní rodičovství mohou doprovázet, přinášet osvětu a užitečné informace těm, kteří o náhradní rodinné péči přemýšlejí, i poděkovat za obětavost stávajícím pěstounům: to jsou jen některé z důvodů, proč Královéhradecký kraj dlouhodobě pořádá kulturně společenské akce pod názvem Týden pěstounství a Den pro pěstouny. Jedná se již o zavedenou značku, která každoročně přiláká stovky návštěvníků, diváků i zájemců o informace k náhradní rodinné péči.

Týden pěstounství a Den pro pěstouny probíhají pravidelně v září. „Vyvrcholením týdenní kampaně upozorňující na problematiku a potřebnost pěstounství je setkání pěstounů a zájemců o něj v Safari

parku Dvůr Králové. Chceme prostřednictvím těchto akcí objasňovat mýty i zaujmout pozornost potenciálních pěstounů. Cílem je ale především snížení počtu opuštěných dětí umístěných v ústavní péči,“ říká Martina Berdychová, náměstkyně královéhradeckého hejtmána odpovědná za sociální oblast.

Současně se jedná o poděkování stávajícím pěstounům za jejich obětavou a nelehkou péči o děti. V letošním roce se Den pro pěstouny uskuteční opět v Safari parku ve Dvoře Králové nad Labem, a to 14. září. Pěstouni tak mají možnost navštívit zdarma zoologickou zahradu a užít si kulturní program připravený právě pro ně. „Je to současně příležitost vyměnit si zkušenosti či načerpat potřebné informace, které mohou být v rámci pěstounství potřebné,“ doplňuje Martina Berdychová.

Dni pro pěstouny předchází Týden pěstounství, jehož program se realizuje napříč celým krajem. Podílejí se na něm doprovázející organizace pěstounů, orgány sociálně právní ochrany dětí, příspěvkové organizace kraje a hradecký krajský úřad. „Jedná se třeba o dny otevřených dveří, výstavy, autorská čtení, setkání s pěstouny, zábavné odpoledne pro pěstouny atd. Akce slouží pro pěstouny, ale i pro širokou veřejnost a zájemce o náhradní rodičovství. Jako poděkování stávajícím pěstounům jsme také uspořádali podzimní koncert Police Symphony orchestra v hradeckém Aldisu,“ uzavírá vedoucí oddělení sociálně právní ochrany dětí Václav Mackerle.

Podrobnosti k náhradní rodinné péči například na:
www.stansenahradnimrodicem.cz

Hostitelství: další forma otevřené náruče pro opuštěné děti

Šance HOSTITELSKÉ PÉČE nejen pro dítě z dětského domova, ale šance i pro Vás

Hostitelská péče je další formou, jak nabídnout opuštěným dětem svůj čas, pochopení či otevřenou náruč, které mnohdy velice oceňují a chybí jim. Jde o vzájemné dávání, kdy hostitel/patron může nabídnout svou pozornost. Podle některých „přijíždím za dítětem, zahraju si s ním fotbal nebo si zahraju na babu“, jako možnost přijetí, vhléd do obyčejného chodu rodinného života, „kdy spolu upečeme bábovku a uklidíme nádoby“ a zároveň přijímám novou zkušenost ze strany přijímaného dítěte, s veškerými jeho pozitivními i negativními reakcemi.

V dětech tyto zážitky mohou probudit, či oprášit víru v dobré srdce dospělých, opět zažívají pocit, že je tu někdo, kdo jim věří, nesoudí je a podpoří je.

Svět není ideální, a tak hostitelská péče může také na obou stranách (jak hostitele, tak dítěte) způsobit hluboké rány. Proto se vždy velmi pečlivě zvažuje každý další krok pod dozorem odborníků. I v případě hostitelství jde často o dlouhodobý proces bez záruky naplnění vysněných představ.

Královéhradecký kraj k této problematice pravidelně organizuje setkávání za přítomnosti sociálních pracovníků sociálně-právní ochrany dětí, ředitelů dětských domovů a samotných hostitelů. Bývají to vždy velice živé diskuze, díky nimž dochází v této citlivé problematice k předávání neocenitelných zkušeností.

Co by takový zkušený patron (hostitel) doporučil při výkonu patronství?

- nemít na děti žádné očekávání, ale zároveň od nich čekat vše (děti toho mají hodně za sebou)
- chovat se co nejvíce normálně (přísně organizovaného času mají děti z dětských domovů hodně), prostě se chovat jako doma se svými biologickými dětmi
- zamyslet se nad tím, že je to vztah na celý život
- děti bývají citově plošší či deprivované, což se odráží ve vzájemném vztahu
- nastavit nižší četnost setkávání, postupně spíš přidávat než ubírat
- pozor na to, co člověk říká před dětmi
- nejintenzivněji vnímají přirozenost – děti se chtějí dostat ven za bránu ústavní péče, aby si odpočinuly pravidelného stereotypu, pravidel, ostatních dětí či vychovatelů
- říkat dětem věci na rovinu, vše dobře chápou, např. nemůžete být u nás doma v naší péči, citlivě dítěti vysvětlit upřímně a laskavě vše, děti to pochopí

A jaká je realita v našem kraji?

Za uplynulý rok 2023 na KUKHK byly doručeny 3 žádosti k posouzení vhodnosti k hostitelské péči.

Cítit se zase krásná, být opět fešákem. Klidně i na lůžku sociální péče

Jak důležitý je náš vzhled? Jak naše vizáž ovlivňuje naše vztahy, komunikaci či pracovní úspěchy? Co dělá náš vzhled s naší psychikou? Každý z nás na tyto otázky zřejmě odpoví trochu jinak. Jisté však je, že většině lidí záleží na tom, jak je ostatní lidé vnímají, a to, jak vypadáme, v tom hraje nezanedbatelnou roli. Když si myslíme, že nám to sluší, jsme sebevědomější, a toho si nelze nevěšmout. Náš vzhled je tedy možná nejdůležitější pro nás osobně, a velice ovlivňuje, jak se cítíme: bez ohledu na to, je-li nám 15 nebo 95.

I na lůžku sociální péče může člověk vypadat a cítit se důstojně. A třeba také zavzpomínat na dobu, kdy byla péče o vzhled před cestou do práce na denním pořádku. To jsou hlavní myšlenky „proměn“, se kterými počítá aktivizační program. Ten připravuje v Královéhradeckém kraji třeba Šárka Kučerová, pracovnice v sociálních službách na lůžkách sociální péče Nemocnice Jaroměř. Klienty učeše, ženy jemně nalíčí a uváže jim barevný šátek, muže upraví a pomůže jim s oblečením dobře padnoucí, elegantní košile. Z fotek před a po je znát nejen vylepšení vizáže, ale především nálady a sebevědomí. A to je nejpodstatnější.

„Přemýšlela jsem, jaký vymyslet aktivizační program. Protože mě baví práce s kosmetikou, napadlo mě se našich klientek zeptat, jak žily, zda se líčily, případně jak nahrazovaly kosmetické produkty, jaké známe dnes,“ vysvětluje Šárka Kučerová. Vše prý začalo dlouhým vyprávěním u hrnku čaje.

„Klienti se postupně zapojili do komunikace, zavzpomínali na dobu, kdy se chystali do práce nebo na ples, vyprávěli, jaké měli možnosti a jak se oblékali a upravovali,“ říká Šárka Kučerová a dodává, že odsud byl ke skutečným úpravám vzhledu už jen kousek.

„Vždy je důležité vyočítit náladu klientů, a pokud je vhodná chvíle a dostatek času, můžu jim nabídnout možnost lehkého učešání, natočení vlasů, jemného make-upu. U pánů stačí zastříhnout vousy či obočí a obléknout košili a hned vypadají úplně jinak,“ vysvětluje pracovnice v sociálních službách. „Reakce klientů na proměnu jejich vzhledu je často velmi intenzivní. Například jedna klientka nechtěla ani věřit, že je to ona. Dívala se na sebe do zrcadla a říkala, že takhle asi nějak vypadala dříve,“ popisuje Šárka Kučerová.

Chodte si do práce hrát!

Právě vylepšení nálady klientů a pacientů je jedním z důležitých cílů péče ošetřovatelů v Léčebně dlouhodobě nemocných v Jaroměři, které k tomu dlouhodobě motivuje vrchní sestra Jana Morávková.

„Aktivity klientů jsou podle mého názoru nedílnou součástí léčby a naší práce a je velmi důležité, jak se tito lidé cítí. Někteří jsou smutní a opuštění, každá malá radost se počítá,“ říká Jana Morávková. „Proto říkám svým kolegům na oddělení sociálních lůžek, aby si chodili do práce hrát. Každý z nás je jedinečný a může ze sebe něco předat. Vytvořit program pro seniory, kteří jsou u nás hospitalizováni není ani tak o penězích, ale spíše o chuti, nápadu a kreativité,“ dodává vrchní sestra.

Na oddělení sociálních lůžek v Jaroměři mají svoji vizuální proměnu klienti stále na očích. Na chodbě totiž visí nástěnka, kam postupně přibývají fotografie realizovaných proměn. Krásný nápad zapadá do mozaiky dalších aktivit, jako je pravidelná canisterapie s Michaelou Gruntovou, návštěvy dětí ze ZUŠ či umělkyně Atelieroffu. Jana Morávková se také chystá brzy zopakovat úspěšný program, kdy do parku jaroměřské nemocnice dorazili chovatelé z farmy DUBNO z.s. se svými zvířecími svěřenci.

Zdravé zuby? Úplně stačí správně a pravidelně používat zubní kartáček

**Prevence zubního kazu, zánětu dásní a parodontitidy
aneb základem je správné čištění chrupu**

Vyhnout se nepříjemným bolestem chrupu, drahým a komplikovaným zákrokům u stomatologa a v konečném důsledku i ztrátě zubů, která má velký vliv na to, jak si užijeme potěšení nejen z jídla? Všechno máme v rukou my sami. Tedy v té správné ruce, která drží kartáček a dokáže ho správně použít. „Ke správnému čištění zubů potřebujeme klasický zubní kartáček a mezizubní kartáčky. Principem je mechanické očištění zubního plaku. Toho dosáhneme jedinečně jeho ‚zametením‘ ze zubů pomocí kartáčků. Jak správně na to své pacienty naučí dentální hygienistka nebo zubní lékař,“ říká v rozhovoru stomatoložka Šárka Štovičková.

Co je to zubní plak?

Je to směs mikrobů, potravy (cukrů) a sliny. Tvoří se v ústech všem. Vypadá jako bílá kašovitá hmota, která se lepí na zuby. Čím déle plak v ústech ponecháme, tím je větší jeho vrstva. Časem vrstva naroste natolik, že se ve spodních částech plaku začnou tvořit kyseliny. Tyto kyseliny rozleptávají zuby. Tímto mechanismem vznikají zubní kazy.

Co všechno zubní plak způsobuje?

Stojí za vznikem kazu, zánětu dásní a plakem podmíněnou parodontitidou (lidově „parodontózou“). V dásni způsobuje plak zánět, který se projevuje krvácením. Krvácení je pro nás ukazatel. Říká nám, že je s dásní něco v nepořádku a je třeba ji léčit. Je to pro nás takový varovný zdvižený prst. Když zánět dásně neřešíme a necháme ho pokračovat, tak se časem dostane do kosti, která leží hned pod dásní. Kost se vlivem zánětu začne rozpouštět. Neustále ubývá, až nakonec ubude natolik, že zub nemá v čem držet. Začne se kývat a vypadne.

Co se s tím dá dělat? Dají se tato onemocnění léčit?

Je potřeba si uvědomit, že všechna tato onemocnění způsobuje zubní plak. Když ho ze zubů odstraníme pomocí kartáčků, resp. pravidelně redukuje jeho vrstvu (správným čištěním zubů!), tak jsme odstranili příčinu onemocnění. Není příčina – není nemoc. Těmto onemocněním lze jednoznačně předejít a nemusí vůbec vzniknout!

Je nezbytné, aby si pacienti zuby čistili. Ale správným způsobem, pravidelně a pečlivě. Zánět dásně se vyléčí správným čištěním za pár dní a dále prostě nepokračuje.

Plakem podmíněná parodontitida je větší oříšek. Ten, kdo to nechal zajít tak daleko, že tento problém vznikl, bude mít řešení obtížnější. Parodontitida se dá zastavit. Nová kost ale už nedoroste. Proces rozpouštění kosti už aspoň dále nepokračuje. Zubní kaz se dá vyřešit „vyvrtáním“ a nahrazením poškozených tkání výplňovým materiálem. Ne vždy je to ale možné a ne vždy to je snadné.

Občas všechna tato onemocnění mohou skončit ztrátou zuby.

Jakou pastu je nejlepší používat?

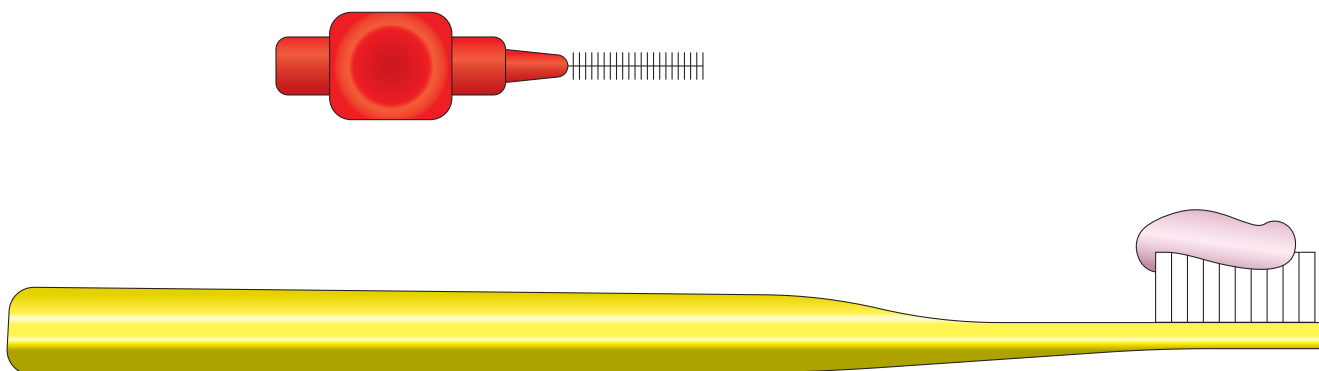
Pasta k čištění zubů není potřeba. Pasty a ústní vody jsou jen „voňavky“ do pusy. Aby nám z úst vonělo a čištění nám chutnalo. Samy o sobě nic nečistí. Plak na zuby lpí a dá se odstranit jedinečně mechanicky – tedy pomocí kartáčků. Pokud někdo zubní pastu používat chce, tak může. Měl by si vybrat takovou pastu, která mu chutná a má z ní dobrý pocit. Některé pasty (s vyšším obsahem fluoridů) mohou napomáhat remineralizaci počátečních kazů, ale jedinečně na čistém zubu bez plaku. Přes vrstvu plaku nemá fluorid šanci na zub působit.

Ústní vody také nefungují?

Ústní vody na tom jsou stejně jako pasty. Zubní plak nedokážou odstranit.

Jaké kartáčky doporučujete?

Správný kartáček by měl být měkký, hustý (hodně štětin), všechny štětiny by měly být stejně dlouhé a hlavička kartáčku co nejmenší. Čím menší část se štětinami, tím se bude v ústech lépe manipulovat. Mezizubní kartáček musí vybrat dentální hygienistka nebo zubní lékař. Jde o správnou velikost. Příliš malý kartáček nečistí – nedosáhne na boční plochy v mezizubním prostoru. Příliš velký do mezery nedostaneme. ↙

Mohu čistit mezizubní prostory zubní nití nebo párátkem?

Pro čištění mezizubních prostor nejlépe funguje mezizubní kartáček. Nit a párátko nemají dobré výsledky. Je to způsobeno klenutím mezizubních prostorů a anatomii bočních ploch zubů. Čištění mezizubním kartáčkem je snadné, rychlé a efektivní. Zubní nit nejenže nečistí efektivně, ale zároveň je manipulace složitá a hrozí poranění dásní.

Co když se mezizubním kartáčkem do mezery nedostanu?

Mohou být i mezery, kam se mezizubní kartáček nevejde. V tom případě je na hygienistce, aby pacientovi poradila individuálně, jak se o mezeru starat. Možnosti jsou zubní nitě, jednosvazkové kartáčky nebo mezizubní kartáček, který nezavedeme úplně. Nebo kombinace výše zmíněných. V tomto případě k niti přistupujeme tak, že je lepší čištění zubní nití, než ničím. Často ovšem pacienti prohlašují, že se do mezery nic nevejde, a ono se ve skutečnosti vejde. Bylo to jen o tom, že neznali správný „grif“, jak do mezery mezizubní kartáček zavést.

Správným čištěním se tedy dá předejít všem těmto problémům? Nemít nikdy žádný kaz a zanícené dásně?

Je možné, aby měl člověk zdravé zuby až do smrti?

Ano, přesně tak.

MDDr. Šárka Štovičková

Mobil dnes ve škole dokáže pomáhat i ošklivě ublížit

Na středních školách v Královéhradeckém kraji vědí, jak rozvíjet digitální kompetence dětí a zároveň je chránit před kyber-zraněními. Už dávno pryč jsou doby, kdy děti trávily většinu volného času venku a bylo těžké svolat je k večeri po odpolední stráveném na hřištích, dvorcích či v lese. Většinu volného času dnešní mladí nadšeně tráví především ve virtuálním prostoru. Tam „venku“ pro ně znamená prostředí sociálních sítí, kde ve volném čase skrolují rlska, četují, vajibují a čilují (laskavý čtenář promine citaci ze slovníku nejmladší generace). Děti a adolescenti sdílejí svoje pocity, zážitky, fotografie či videa před publikem, o jehož šíři mnohdy nemají ani potuchy. A mnohdy o pozornost vlastně stojí.

Obrovskou výzvou je využívání i používání všech současných technických vymožeností hlavně pro školy. Ty se v současnosti stávají skoro bitevním polem téhle komunikačně-informační revoluce. Každý žák nebo student vyráží do školy s mobilním telefonem, jehož prostřednictvím zůstávají žáci součástí kyberprostoru neustále. Každý mobil se může ve škole proměnit v neocenitelného pomocníka stejně jako ve zbraň, kterou se mohou studenti navzájem ohrožovat. Možnosti chytrých telefonů totiž už dávno nekončí jen u zábavy: mohou být mimo jiné i nepostradatelnou součástí pracovní náplně v praxi.

Školy dnes svévolně používání chytrých telefonů během výuky zakazují. Chtějí ale jejich schopnosti využívat k dosažení jejich cílů. „Mobil je dnes součástí reálného života velké většiny lidí, a proto vhodným způsobem patří i do výuky. Nutnou podmínkou je však nastavení pravidel. Škola se má přibližovat reálnému životu, lze využít výukové aplikace, lze společně hledat nové informace na internetu a pak s nimi pracovat, a to i formou aktivizačních metod ve výuce, lze mobilní zařízení využít pro dotazníková šetření. Velké možnosti nabízí mobil právě při různých skupinových pracích,“ popisuje ředitel Střední průmyslové školy a Střední odborné školy Petr Vojtěch.

Zakázat mobily ve škole?
ANO: děti spolu budou víc mluvit
NE: je to praktický společník

Pravidla pro používání mobilních telefonů ve škole většinou specifikuje školní řád a řády odborných učeben.

„Při výuce mobilní telefony musí mít žáci vypnuté a uložené v taškách. Použití mobilního telefonu při výuce je možné pouze se souhlasem vyučujícího. Jde také o ochranu osobnosti: bez souhlasu zaměstnance, žáka či studenta je zakázáno pořizování obrazových a zvukových záznamů. V případě, že je používání zařízení vyučujícími povoleno, slouží k zefektivnění výuky, nikoli k činnostem nesouvisejícím s výukou,“ přibližuje ředitel Gymnázia v Novém Bydžově Lukáš Rosůlek.

Používání mobilu na půdě školy i mimo vyučování je povoleno různě. Mnohde je běžné, že studenti používají mobily o přestávkách podle své potřeby: hrají hry, komunikují s rodinou či s kamarády nebo se připravují na hodiny. Spoustu učiva totiž mají právě v různých aplikacích či v digitální podobě.

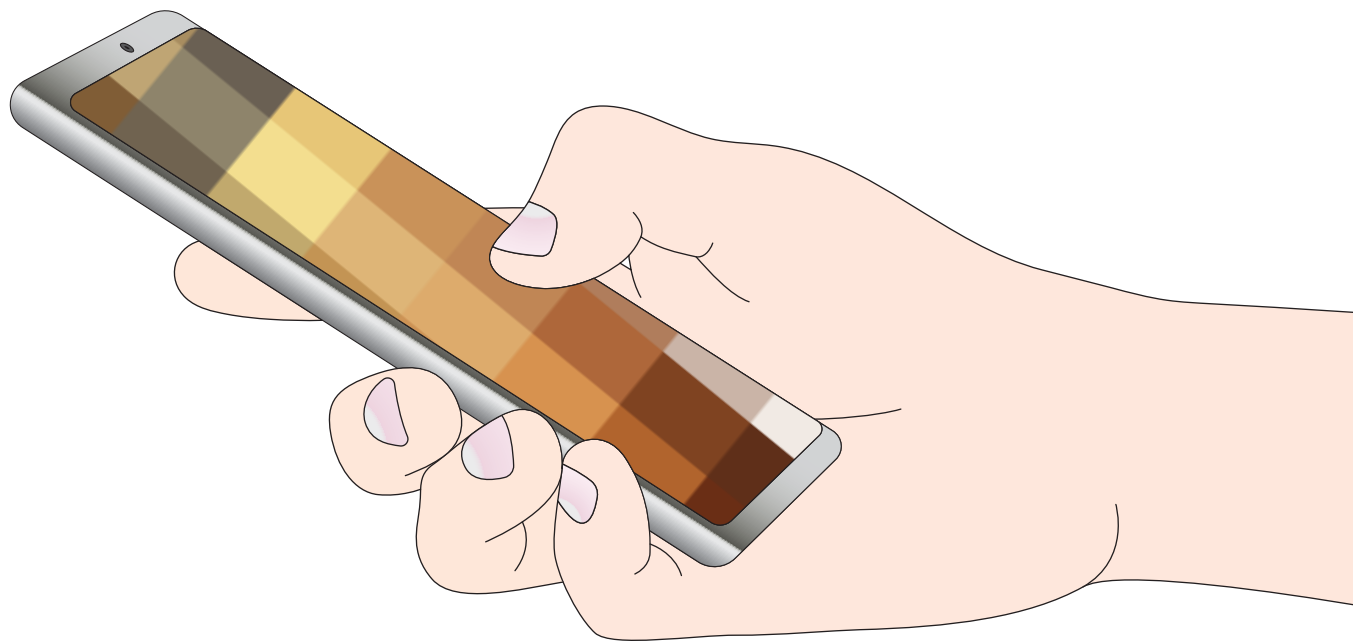
V tomto ohledu nejsou učitelé úplně jednotní. „U nás převažuje názor, že by měl být plošný zákaz používání mobilu na půdě školy. Stejně rezolutní jsou ale zastánci používání. Rozhodně v tom nepanuje shoda. Problémy to ale nečiní,“ sděluje ředitel hradecké Střední průmyslové školy stavební Jiří Bureš.

Jeho slova potvrzují i z jiných škol: „Pokud by žáci měli používání mobilů na půdě školy zakázané, rozhodně by se zlepšila vzájemná komunikace mezi žáky o přestávkách. Dnes se žák bez mobilu neobejde ani při konzumaci oběda,“ upozorňuje Karel Hübner, ředitel Gymnázia Jaroslava Žáka v Jaroměři.

Mobily pomáhají s výukou

Nutnost zavést a také učit děti pravidla, jak mobil ovládat a nenechat se ovládat jím, přibližuje ředitel dvorské průmyslovky a odborné školy Petr Vojtěch:

„Žáci se na středních školách přece připravují pro svá budoucí povolání. V rámci celé řady praktických cvičení a odborného výcviku je třeba soustředit veškerou svou pozornost na vykonání zadaných úkolů, na dodržování bezpečnosti práce (mnohdy pracují s elektřinou, chemickými látkami, zařízeními, přístroji apod.) či na plnění požadavků klientů. Použití mobilního zařízení by se pak mohlo stát naopak rušivým elementem, který by mohl přispět k úrazu, poškození majetku či zdraví klienta. O přestávkách ale použití mobilu umožňuje dětem zůstat v kontaktu s pro ně důležitými osobami, jako např. členy rodiny, přáteli, může přispět k pocitu bezpečí a sociální jistoty,“ říká.

Mobil je totiž branou do světa, kde je možné prakticky všechno: děti jsou zvyklé se na něm ale především bavit. Ve škole má být „hrou“ především řešení úkolů souvisejících s výukou. Jako pomůcka slouží a měl by sloužit řízeně pod dohledem vyučujících. „Žáci možnosti přístupu k internetu používají ke splnění daných úkolů, které souvisí s výukou. Třeba vyhledávají statistické údaje, fakta, vše, co není třeba se biflovat, ale především vědět, na které důvěryhodné informační zdroje se obrátit,“ říká ředitelka rychnovského gymnázia Pavlína Školníková.

Často jsou digitální dovednosti na vysoké úrovni: Spojují totiž příjemné s užitečným. „Brzy vkročíme do druhé čtvrtiny 21. století a já tuto aktivitu osobně považuji za velmi přínosnou, ba dokonce žádoucí. Nejenže to pomáhá samotné škole třeba v oblasti PR, ale hlavně se díky práci s nejrůznější moderní technologií sami žáci dále vyvíjejí a posouvají kupředu. Konkrétně na naší škole máme žáky, kteří díky tomu už získávají pracovní zkušenosti. Dvě žákyně spravují sociální síť TikTok fotbalového klubu FK Dukla Praha, jedna žákyně díky úspěchům v celorepublikové soutěži v používání aplikací Microsoft 365 absolvuje pracovní stáž přímo v sídle společnosti v Praze nebo jeden žák profesionálně stříhá videa a natáčí na svůj youtube kanál o českých horách a přírodě,“ popisuje výhody liberálního, ale řízeného přístupu školy ředitel novobydžovského gymnázia.

Nový druh násilí mezi dětmi? Digitální šikana

Virtuální svět není jen pomocníkem. A jeho hrozba rozhodně nespočívá v tom, že děti v něm budou trávit příliš času na úkor sportování, reálné zábavy v přírodě či komunikací tváří v tvář. Kyberšikana je slovo, které v češtině bohužel již skoro zdomácnělo a s využitím umělé inteligence nabízí zastrašování či ponižování dětí mezi sebou široké pole působnosti. A zranění způsobená digitálním násilím na duši bolí často víc. Zkušenosti s nimi má snad každá škola.

„Nedávno jsme například řešili problém, kdy žákyně rozeslala intimní fotografie spolužákovi, který si je ale nenechal pro sebe a podělil se o obsah se svými spolužáky. Tady si dovolím poznamenat, že i když před těmito riziky varujeme ve škole, základem je, aby toto téma nebylo tabu ani v rodině. Výše uvedenou situaci se sice podařilo včas zažehnat, ale jak se říká, fotografie žijí ve virtuálním světě svým vlastním životem a nikdy nikdo neví, kdy a kde se objeví. Při řešení těchto problémů hraje klíčovou roli bezesporu i výchovný poradce a metodik prevence, kteří vědí, jak mají v dané situaci postupovat,“ popisuje ředitel novobydžovského gymnázia, kde si s podobnými situacemi umí poradit.

Nejlepší obranou je pro děti co nejvíc informací o tom, co se smí a co ne. Školy proto pravidelně organizují setkání s odborníky na kyberbezpečnost. „Odborníci vstupují do hodin a upozorňují na problém kyberšikany, vysvětlují tento pojem či její projevy a poukazují na možnosti řešení. Pravidelné vstupy také zajišťujeme odborníky se vzděláním psychologickým. Škola využívá služeb školního preventisty sociopatologických jevů, výchovných poradců, školní psycholožky, kteří spolu s vedením školy tvoří školní poradenské pracoviště. Toto pracoviště se snaží řešit problémy, ale také vytvářet podmínky pro prevenci. Všichni zaměstnanci školy jsou pravidelně proškolení v této problematice tak, aby byli schopni „kyberšikanu“ identifikovat, předcházet jí a řešit již vzniklou situaci,“ popisuje aktivní kroky dvorské průmyslovky a odborné školy její ředitel Petr Vojtěch. ❤️

Bez mobilu a aplikací se budoucnost české školy neobejde. Není to ale lehké pro studenty ani učitele, říká ředitelka dvorského gymnázia

Co není v hlavě, musí být v nohách: Tohle pravidlo dnes platí opravdu jen, když si zapomeneme vzít deštník a musíme se pro něj vrátit domů v dešti... Přitom třeba pro studenty ještě před dvaceti lety platilo, že když chtěli napsat referát nebo diplomovou práci, nejdřív museli oběhnout nejednu knihovnu a možná cestovat po několika městech, než shromáždili všechny informace a zdroje pro svou práci. Seřadit obrovské množství skutečně chytrých a užitečných informací či názorů z celého světa na určitou problematiku dnes trvá chytrým internetovým vyhledávačům pár minut. Proto je skloubení možností chytrých technologií a mobilů jednou z nejdramatičtějších výzev současné výuky. Přitom výuce či vztahům ve škole mohou škodit: vést k podvádění či šikaně. „*Nemůžeme jít proti moderním technologiím. Naši studenti tyto technologie využívají zejména pro různé aktivity osvěžující hodinu – kvízy, Quizlety, wordwally či pro účely zopakování učiva, dotazníková šetření. iPady zase pomáhají ve skupinových činnostech například v přírodovědných předmětech. Skvěle slouží k přenosu organizačních informací mezi žáky i učiteli... Přes MS Teams. I na každodenní bázi, v průběhu dne, probíhá komunikace v chatu v tomto prostředí, bereme to jako společné prostředí naší koordinace,*“ říká v rozhovoru Martina Kubíková, ředitelka Gymnázia ve Dvoře Králové nad Labem.

Jaká platí na Vaší škole pravidla týkající se používání mobilních telefonů?

Používání mobilních telefonů není zakázáno. Naopak s nimi v hodinách pracujeme, ale za jasně daných pravidel. Pokud žáky učitel vyzve, aby něco vyhledali, nebo aby se přihlásili do Kahoot, Socrative apod., pracují s nimi a mají k dispozici školní žákovskou wi-fi síť. Jinak ale platí pravidlo, že mobil má být s vypnutým vyzváněním v aktovce, nebo v lavici. Používání telefonu v hodině bez vyzvání učitele je porušením školního řádu.

Jak omezení vnímají studenti? Snaží se je porušovat a porušují je?

Občas se stane, že některý žák použije telefon v hodině bez souhlasu učitele a dostane za to poznámku do třídní knihy. Stává se tak 3–5× za pololetí. Nezaznamenali jsme v dotazníkovém šetření ani na školním parlamentu žádnou stížnost ohledně používání či zákazu mobilních telefonů.

Byli byste pro úplný zákaz používání mobilních telefonů na půdě školy?

Rozhodně ne. Nemůžeme jít proti moderním trendům a technologiím.

Počítá výuka ve vaší škole s tím, že studenti mohou telefon používat při řešení některých úkolů?

Rozhodně ano. Používají jej téměř ve všech předmětech.

Jak dokážou možnosti „neustálého připojení“ studentů využít pedagogové ve vaší škole?

Využívají je zejména pro různé aktivity osvěžující hodinu, kvízy, Quizlety, wordwally, apod. pro účely zopakování učiva, dotazníková šetření, využíváme iPady pro skupinové práce v přírodovědných

předmětech. Navíc fungujeme všichni, žáci i učitelé, přes MS Teams, i v průběhu dne probíhá komunikace v chatu v tomto prostředí, bereme to jako společné prostředí komunikace.

Setkáváte se s případy, kdy se studenti navzájem ve škole natáčejí, vyrábějí nebo by chtěli na vlastní pěst vytvářet multimediální obsah z přestávek či dokonce hodin ve vaší škole?

Zatím jsme toto neřešili. Přes školní parlament jsem třídy upozorňovala na dopady tohoto jednání. Loni se stal jeden případ u prvních ročníků, ale video nebylo rozšířeno na veřejnosti, učitel se o něm záhy dozvěděl a situace byla okamžitě šetřena s vedením školy a rodiči žáka.

Proč považujete takovou aktivitu za ne/žádoucí?

Natáčení mají povoleno se souhlasem učitele a vždy se jedná o nějakou výukovou aktivitu nebo aktivitu související se školní akcí. Následně zveřejňujeme na školním instagramu, školním YouTube kanále, školním facebooku. Striktně dodržujeme podepsané souhlasy GDPR. Natáčení učitelů nebo žáků o přestávkách a zveřejňování bez jejich souhlasu není povoleno, je přímo zakázáno.

Může to mít i nějaké pozitivní přínosy?

Natáčení z akcí školy rozhodně ano, veřejnost (zejména rodiče) tak informujeme o dění ve škole.

Museli jste na vaší škole řešit například problém kyberšikany? Čeho se týkal a jak takový případ může (obecně) vypadat?

Řešili před třemi lety. Šlo o problém mezi dívkami nižšího gymnázia, vyhraněnosti vůči jedné z nich. Naštěstí jsme to podchytili včas. Od té doby se žádný případ nestal. Kyberšikanu často skloňujeme v našich preventivních akcích, zveme na školu odborníky přes Den pro školu a spolupracujeme s odborníkem, který se věnuje kyberbezpečnosti našeho státu.

Diskutují pedagogové na vaší škole se studenty prostřednictvím komunikačních platforem i mimo vyučování?

Ano, každý učitel každého předmětu na začátku školního roku vytváří tým třídy/skupiny v MS Teams, kam vkládají doplňkové materiály a materiály pro opakování, odkazy, testy. Učitel a ředitelka jsou majiteli týmů, vedení školy tak má přehled. Komunikace ohledně dobrovolných úkolů, konzultací či doplňování testů probíhá

právě zde, výjimkou nejsou večerní seance přírodovědných předmětů sloužící jako příprava pro zájemce, např. „chemická slezina“. Další povinnou komunikací je IS Bakaláři, ten je spíše využíván rodiči žáků pro formální komunikaci s třídními učiteli a vedením školy a pro systém omlouvání žáků.

Považujete to za žádoucí či naopak? Měla by v tomto směru platit nějaká omezení?

Máme nastaven jediný komunikační systém – MS Teams, respektují to tak všichni učitelé i žáci od doby pandemie.

Kam se podle Vás bude ubírat využívání „osobních“ chytrých telefonů a komunikačních aplikací do budoucna? Jaké výzvy to před školství obecně staví?

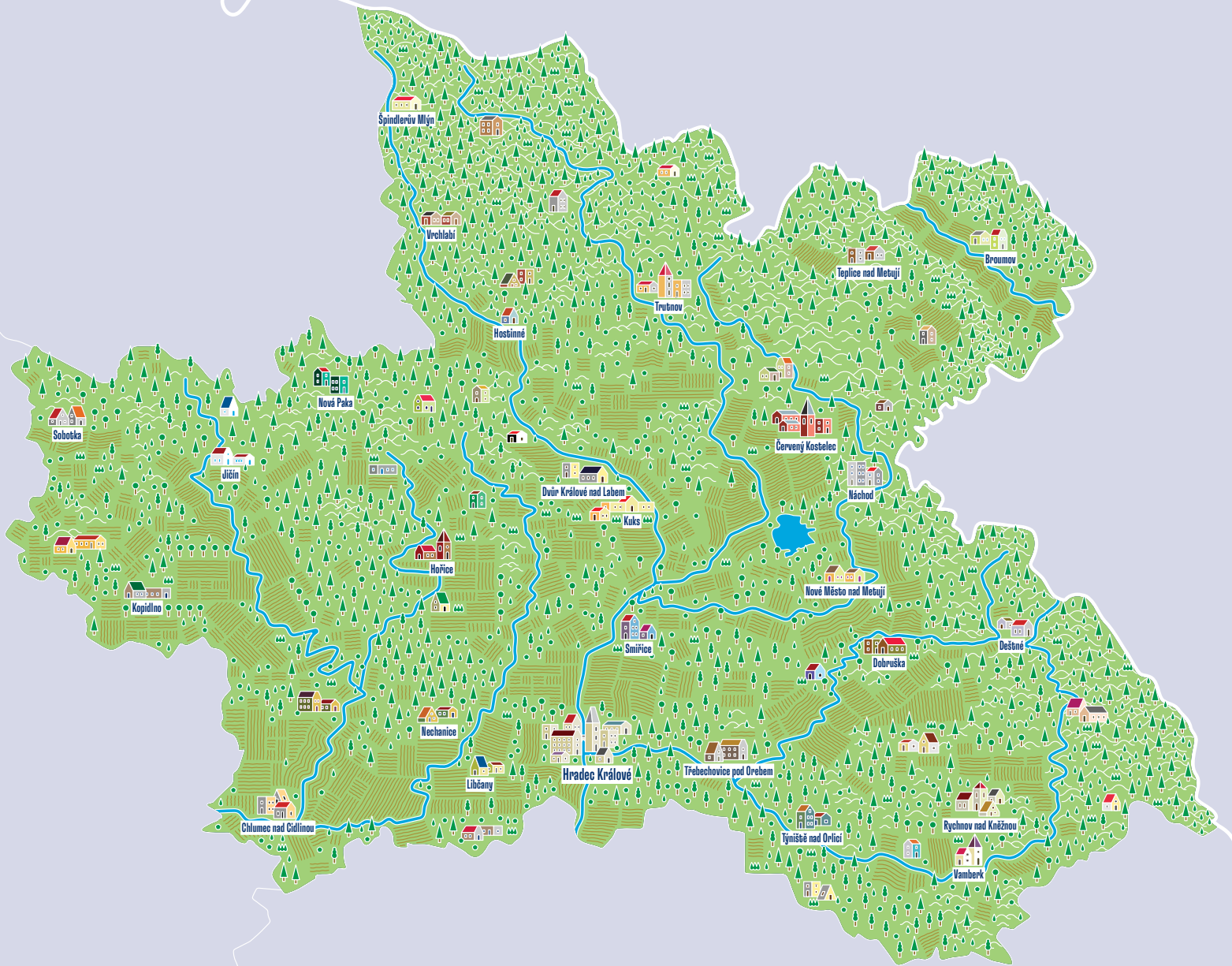
Učitelé se musejí přizpůsobit modernímu vývoji technologií, učíme se teď pracovat s umělou inteligencí, snažíme se ji zapojit do hodin nebo příprav na hodinu. S žáky se diskutuje s vědomím toho, že je musíme učit pracovat s různými zdroji informací a kriticky je hodnotit. Není to lehké pro obě strany, ale nutné rozhodně.

Královéhradecký kraj

Regiocentrum Nový pivovar
Pivovarské náměstí 1245
500 03 Hradec Králové

+420 495 817 111
posta@kr-kralovehradecky.cz

design by OFICINA
ilustrace František Polák

www.hrajkras.cz